

GÖNÜLDEN ESİNTİLER:

KÛR'ÂN-ı KERÎM'de YOLCULUK

(14) İBRÂHÎM SÛRESİ

NECDET ARDIÇ

**İRFAN SOFRASI
NECDET ARDIÇ
TASAVVUF SERİSİ (45)**

GÖNÜLDEN ESİNTİLER:

KÛR'ÂN-I KERÎM'de YOLCULUK

(14) İBRÂHÎM-SÛRESİ

NECDET ARDIÇ

**İRFAN SOFRASI
NECDET ARDIÇ
TASAVVUF SERİSİ (45)**

İÇİNDEKİLER:	Sahife no
İÇİNDEKİLER:.....	(1)
ÖN SÖZ:.....	(2)
ÂYET-İ KERİME'LER:	
(1-2):.....	(11-13)
(3-4):.....	(15-15)
(5-6):.....	(17-19)
(7-8):.....	(20-20)
(9-10):.....	22-23)
(11-12):.....	(25-25)
(13-14):.....	(26-27)
(15-16):.....	(27-28)
(17-18):.....	(28-28)
(19-20):.....	(29-31)
(21-22):.....	(32-33)
(23-24):.....	(33-34)
(25-26):.....	(34-35)
(27-28):.....	(36-36)
(29-30):.....	(37-37)
(31-32):.....	(38-39)
(33-34):.....	(40-41)
(35-36):.....	(42-43)
(37-38):.....	(44-47)
(39-40):.....	(48-50)
(41-42):.....	(50-51)
(43-44):.....	(51-52)
(45-46):.....	(52-52)
(47-48):.....	(53-53)
(49-50).....	(54-54)
(51-52).....	(54-55)

ÖN SÖZ:

Evvelâ bütün okuyucularıma bir ömür boyu sağlık, sıhhat ve gönül muhabbetleri ve gerçek mânâ da tasavvufî idrakler niyaz ederim. Bu dünya da en büyük kazanç burasını, bu âlemi şehâdet-i, gerçekten müşahede ederek yaşayıp geçirmek ve kendini tanımayı bilmek olacaktır. Kûr'ân-ı Kerîm'de **(yolculuk)** adlı sohbetlerimizin bazılarını vakit buldukça yazıya geçirtip daha sonra vakit buldukça kitap haline dönüştürmek için çalışmalar yapmaktayız. Onlardan biri de, mevzuumuz olan, **(14-İBRÂHİM)** Sûresi'dir. Nihayet vakit bulup onu da aslını değiştirmeden o günlerde yapılan sohbet mertebesi itibarile ve bazı ilâveler yaparak düzenlemeye çalışacağım. İçinde bir hayli mevzular olan bu Sûre-i şerifin zâhir bâtın nûrundan bu dünyada iken yararlanmaya gayret edelim. Cenâb-ı Hakk'tan bu hususta her kes için başarılar niyaz ederim.

Sevgili okuyucum, bu kitabın yazılışında, düzenlenişinde, basılışında, bastırılışında, tüm oluşumunda emeği ve hizmeti geçenleri saygı ile yadet, geçmişlerine de hayır dua et, ALLAH (c.c.) gönlünde feyz kapıları açsın. Yarabbi; bu kitaptan meydana gelecek manevi hasılayı, evvelâ acizane, efendimiz Muhammed Mustafa, (s.a.v.) in ve Ehl-i Beyt Hazaratı'nın rûhlarına, Nusret Babamın ve Rahmiye annemin de ruhlarına, ceddinin geçmişlerinin de ruhlarına hediye eyledim kabul eyle, haberdar eyle, ya Rabbi.

Muhterem okuyucularım; yine bu kitabı da okumaya başlarken, nefs'in hevasından, zan ve hayelden, gafletten soyunmaya çalışarak, saf bir gönül ve Besmele ile okumaya başlamanızı tavsiye edeceğim; çünkü kafamız ve gönlümüz, vehim ve hayalin tesiri altında iken gerçek mânâ da bu ve benzeri kitaplardan yararlanmamız mümkün olamayacaktır.

Gayret bizden muvaffakiyyet Hakk'tandır.

Terzi Baba Tekirdağ (18/09/2011) Pazar:

(14) İBRÂHİM-SÛRESİ

Euzû Billâhî mineş şeytanir râcim

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

BİSMİLLÂHİRRAHMÂNİRRAHÎM

Kûr'ân-ı Kerîm'de Cenâb-ı Hakk Yirmi sekiz peygamberi belirtmiştir fakat bu sayının Yüz yirmi dört bin olduğu söylenmektedir. Bu peygamberlerin hepsinin birer birer isimleri sayılsa ve Kûr'ân-ı Kerîm'e yazılmış olsa Kûr'ân-ı Kerîm gibi elimizde bir sürü kitâp olması lâzım gelirdi ki bu seferde içinden çıkılmazdı. Cenâb-ı Hakk (c.c.) bizlere ne kadar lâzım ise Kûr'ân-ı Kerîm'de o kadarını bildirmiş ve bildirilen peygamberlerin de anlaşılması gerektiğini bildirmiştir. Bu Yirmi sekiz peygamberin herbirerlerimizde yaşanması gereken hakikâtleri vardır yoksa Kûr'ân-ı Kerîm bir tarih kitâbı olurdu ki böyle bir şey değildir.

Her bir peygamber bir mertebeyi ifâde etmekte olduğu gibi İbrâhîm (a.s.) da tevhid mertebelerinin başlangıcını ifâde etmektedir. Onun mertebesi tevhid-i ef'âl'dir. İbrâhîm (a.s.) dan önce gelen peygamberlerde Cenâb-ı Hakk'a (c.c.) yönelme duâ ve niyaz şeklinde iken İbrâhîm (a.s.) da bilinçlenme başlıyor. İbrâhîm (a.s.) her iki yönden gelen tevhid ehlinin babasıdır yâni hem Mûseviyyet ve İseviyyet yoluyla batıya giden yol hem de İsmâîl (a.s.) yoluyla Hz. Resûlullah (s.a.v.) a gelen oradan da bizlere gelen yolların kaynağıdır. Bu nedenle İbrâhîm (a.s.) tevhidin babasıdır. Ve bu tevhid sâdece lisânen değil Allah (c.c.) nedir, nasıldır, oluşumu ne hallerdedir diyerek tanıtmaya başlayan ilk peygamberlik

mertebesi aynı zamanda seyri sülûk yolunda hazerât-ı hamse (Beş hazret) mertebesinin birinci mertebesidir ve sıra olarak Yedi nefis mertebesinden sonra Sekizinci mertebedir.

"İbrâhîm" kelimesinin asli lisânında okunuşu "Ebrâhem" dir. "Eb" kelimesinin anlamı "baba" "râhem" kelimesinin anlamı ise "halk"tır yâni "halkın babası" anlamındadır. İlk akla gelen şekliyle "*âlem halkının babası*" olurken diğer yönüyle "*tevhid hakîkâtinin*" babasıdır.

Tevhidin ilk basamağı olan tevhidi ef'âl yâni fiillerin birliği, bütün âlemdeki varlıklarının hepsinin tek bir kaynaktan hareket aldığını bildiren bir bilinçtir. Bu mertebenin kelime-i tevhidi "**lâ fâile illallah**" dır. Kişi bu mertebede iken lafzen "lâ ilâhe illallah" dese dahi mânâ olarak söylediği "*lâ fâile illallah*" dır. Bütün âlemde ne kadar ne varsa bütün bunları hareket ettiren Hakk'ın enerjisidir ve tek kaynaktan gelmektedir.

Mîsal olarak, çeşitli renklerde yanan ışıklar olmasına rağmen onları yakan enerji elektrik kaynağı tektir ve renksizdir, Beyazıt-ı Bestâmi Hz.lerinin dediği gibi "*Suyun rengi kabinin rengidir*".

İbrâhîm (a.s.) ın bir lâkabı da "*halil*" dir yâni "hullet" ten "değerli bir elbise" giymesi mânâsınadır. Cenâb-ı Hakk (c.c.) Âdem (a.s.) a bütün isimleri öğretti ve Âdem (a.s.) ın meleklerle üstünlüğü dahi bu isimleri bilmesiyle oldu, işte Cenâb-ı Hakk (c.c.) bu isimleri İbrâhîm (a.s.) a giydirdi. İbrâhîm (a.s.) ef'âl tevhidi içerisinde bütün isimleri idrâk ederek varlığına sindirerek yâni onları makam edinerek Hakk'ın dostluğuna sahip oldu. İnsânlar arasında "*hullet*" yâni dostluk ilk defa İbrâhîm (a.s.) ın şahsında ortaya çıktı. O gün o şekilde yaşamış olan bu yüce insân bu şekilde bir mertebenin öncülüğünü yaptı bize bunu hediye etti. Gerçek tevhid ehli olan bir müslümanın Âdem (a.s.) dan başlayarak bu mertebeleri tâkip etmesi gerekir, ki seyri sülûk denilen oluşumun hakîkâti bu sistemdir.

İnsânlık âlemi geniş mânâsıyla Âdem (a.s.) dan başlayarak Hz. Resûlullah (s.a.v.) a kadar gelen bir yol tâkip etti, aynı şekilde her bireyin de bunları kendi bünyesinde daha kısaltılmış ve öz şekliyle yaşaması gerekmektedir ve gerçek târikat budur. Târikat denilen sistem bir yoldur ve bu yol kişiyi bir yerlere ulaştırmıyor ise o yol değil çıkmaz sokaktır. Dünyadaki süremiz az olduğu için bu sürelerimiz çok değerlidir o nedenle bizler bu yolların en güzellerini araştıralım çünkü boşa geçen vakitlerin geri dönüşü yoktur.

Kûr'ân-ı Kerîm'de adına sûre tahsis edilmiş Altı peygamber vardır,

1. Yûnus sûresi, (10.sûre)
2. Hûd sûresi, (11.sûre)
3. Yûsuf sûresi, (12.sûre)
4. İbrâhîm sûresi,(14.sûre)
5. Muhammed sûresi,(47.sûre)
6. Nûh sûresi, (71.sûre)

(10+11+12+14+47+71=**165**)' ki (1+6+5=**12**) yâni başlı başına hakîkâti Muhammediyye'yi ifâde eden sûrelerdir. Dikkât edelim Âyetlerin numaraları, sûrelerin numaraları gibi hiçbir şey tesâdüfi değildir.

(إِبْرَاهِيمَ) "İbrâhîm" kelimesinin başında Elif, sonra (be), sonra (rı), sonra (he), daha sonra (mim) harfi gelmekte ve toplam Beş harften oluşmakta yâni Beş mertebeyi bünyesinde barındırmaktadır.

Ebced sayı değerlerine baktığımızda ise,

Elif,	1
(be),	2
(rı),	200

(he), **5**

(mim), **40**

Toplam = **(248)** olmaktadır. Kendi içinde toplarsak $(2+4+8=14)$ buluruz ki, İbrâhîm sûresi **14.** sûredir. Bir başka yönlü hesap yaptığımızda da.

Elif, **13,** tür.

(be), **2**

(rı), **200**

(he), **5**

(ye) **10,** iki noktalı gizli (ye)

(mim), **40**

Toplam = **(230)** dur ki; sıfırı kaldırırsak (23) kalır bu da, Hz. Rasûlüllah Efendimizin İslâm dinin tebliğ sûresidir.

Bu sûrenin harfleri 3.434 tür yâni 34, 34 yâni $(3+4=7)$, $(3+4=7)$ yâni $(7+7=14)$.

Bu sûrenin âyetleri 52 dir. $(5+2=7)$, 34 yâni (7)'yi ilâve edersek yine **14** çıkar.

Bu sûrenin kelimeleri 855 tir. $(855-4)$. Peygamber ismini çıkardığımızda = 851 kalır ki, $(8+5+1=14)$ 'tür.

Buradan da görüleceği üzere İbrâhîm Sûresi 14. sayısal değeri üzerine kurulmuştur. İniş sırasına göre 72. sırada olan sûreyi, 14 olan sıra numarası ile topladığımızda $(72+14=86)$ bu dahi $(8+6=14)$ 'tür.

14 ise $(1+4=5)$ 'tir ve hazerâtı hamsenin hakîkâtidir. Kendi mertebesi 1 ve kendisinden sonra gelen 4 meretebe daha olduğu için 5 tir.

14 sayısının 4 ü Dört köşeli olan Kâbe-i Muazzama 1 ise tavaf eden İbrâhîm (a.s.) dir.

Ayrıca İbrâhîm (a.s.) ın başından geçen **Dört** büyük hâdise vardır.

(1) Hz. Allah (c.c.) İbrâhîm (a.s.) a koçu gönderdiğinde bir öğle vakti idi, işte bu sebebe dayanarak Hacc'da şeytan taşlamasının öğle vaktinden sonra yapılması gerekiyor.

(2) Putları kırınca İbrâhîm (a.s.) a çok eziyet ettiler.

(3) Nemrut İbrâhîm (a.s.) ı ateşe attı Hakk Teâlâ ateşi gülistan eyleyip onu kurtardı.

(4) Mısır'a hicret ettiğinde hane-i saadetlerine kâfirler cefâ ve eziyet ettiler. Hakk Teâlâ onları koruyarak cefâ ve eziyet edenlerin ellerini kuruttu.

İbrâhîm (a.s.) bu zorluklardan kurtulduğu için şükrâne olarak Dört rekât namaz kıldı ve bu kıldığı namaz Hakk'ın indinde kabul oldu ve öğle namazının farzı bu Dört olarak oldu. Bizler Öğle namazlarında kıldığımız Dört rekât farz namazı İbrâhîm (a.s.) in hatırasına binâen kılmış oluyoruz.

İbrâhîm (a.s.) bir bakıma iki dallı sağlam köklü bir ağaca benzemektedir. Bir dal İsmâîl, bir dal İshak isminde olan daldır. İshak dalından İseviyyete kadar uzanan dal kısa kaldı ve tam olarak tavana ulaşmadı, fakat İsmâîl dalından gelen Muhammediyyet tavan yaptı ve ondan sonra dalını aşağı sarkıtarak İseviyyete ulaştı ve bu şekilde devreyi Muhammediyyet tamamlamış oldu. Aksi halde öteki dalda olanlar orada kalıp ebediyyen Hakk'a ulaşamazlardı. Kim ki İseviyyet'te iken Muhammediyyet kanalından kendisine sarkıtılan dala tutunarak çıkarsa mi'rac ehli olur. Şu an yeryüzündeki insânların hepsi ümmeti Muhammed'dir ancak bir kısmı ümmeti dâvet, bir kısmı ümmeti icâbet'tir. Çünkü Hz.Resûlullah (s.a.v) 'dan sonra insânların bir başkasının ümmeti olmaları söz konusu değildir. Ümmeti icâbet Hz. Resûlullah (s.a.v) in dâvetine tabî olanlardır, dâvet edildikleri halde henüz icâbet etmemiş olanlar ise ümmeti dâvet olarak kalmaktadırlar, Efendimiz (s.a.v) in dâveti kıyâmete kadar geçerlidir, ancak kıyâmetin kopmaya başlaması ile bu dâvet kapısı kapanacaktır.

Allah (c.c) indinde din sâdece İslâm dini olup semâvi dinler diye bir şey yoktur ancak semâvi kitâplar vardır. Her bir kitâp dahi İslâm'ı bildirmektedir. Âdem (a.s.) dan îtibaren gelen 104 adet kitâptır ki, Kâbe-i Şerifin civarındaki revaklarda 104 adettir, her bir revak bir hükümün tecellisini, nüzûlünü her an orada yaşatmaktadır. Onların yukarısında olan ön direklerde 113 adettir ki, (13) sayısı hakîkâti Ahmediyyenin üst kattan bütün âlemlere her an nüzûlünün yaşanmasıdır.

Not = Yeri gelmişken, ilgisi dolayısıyla, (13-13 ve Hakikat-i İlâhiyye) isimli kitabımızın "beşinci bölüm" ünün başından kısa birkaç satır ilâve edelim.

Daha da çok bilgi isteyenler, (6-Peygamber-3-Hz. İbrâhîm a.s.) isimli kitabımıza müracaat edebilirler.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İBRÂHÎM (a.s.) ve (13) ün bazı bağlantıları.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Kûr'ân-ı Kerîm Âl-i İmrân sûresi (3/33) Âyetinde:

﴿٣٣﴾ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ
وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٣٣﴾

(İnnellahestafa Âdeme ve Nûhan ve âle İbrâhîme ve âli İmrân-a alev âlemîn.)

Meal: **33. Şüphe yok ki. Allah Teâlâ Adem'i, Nûh'u, İbrâhîm'in sülâlesini ve Ümrân'ın hanedanını âlemler üzerine seçkin kıldı.**

Âyet-i kerîm'e de belirtildiği gibi bu mertebeler özel olarak seçilmişlerdir. Yeri geldikçe incelemeye çalışıyoruz.

Bu Âyet-i kerîme gerçekten büyük mânâları ifade etmektedir, en mühimi ise hakk ve Mî'râc yolunda ki mertebelerin öncüleri bildirilen kişilerdir. Ancak sadece onlara has değildir, seyru sülûk yolunda olan bir kimse bu mertebelerden geçmesi lâzımdır. Bu mertebelerin hangisine ulaşırsa o kişi o mertebenin mânâsını kendinde bulduğunda o süreçte o ismin mânâsı kapsamına girdiğinden bâtında kendisi o ismi taşımış olur. Ancak bu mertebelerin ilk uygulayıp yaşayanları âlem şumul, diğerleri ise bireysel şumuldur, yani sadece kendilerini ilgilendirir.

Bu mertebede seçilmişlik **İbrâhîmî**'lik tir,yani İbrâhîmiyyet mertebesidir. Kim seyr'u sülûk'unda bu mertebeye (**Halil**) yani (**dostluk**) mertebesine ulaşırsa o nun ismi zâhiren-fiziken ne olursa olsun bâtında (**İbrâhîm**) dir. İbrâni lûgatında okunuşu (**Ebrahim**) olarak geçmektedir. Mânâsı, "eb" (eba, baba, ata, ced) "rahem" de, (**Halk**) demekmiş hâl böyle olunca (**ebraham**) kelimesi (**halkın babası**) demek olmaktadır. İşte bu mertebede babalık yavaş, yavaş başlamaktadır. Ayrıca imamlık'ta bu mertebede başlamaktadır. Daha evvelce de, kısaca belittiğimiz alfebelerin ilk harfleri olan (**elif ve be**) görüldüğü gibi bu mertebenin ister Ebrahim, olsun İster İbrâhîm, olsun ister Abraham, olsun başında gelmektedir.

(**Elif ve be**) nasıl ki harflerin ve rakkamların babası ise, Mertebe-i **İbrâhîmiyyet**'te (**Tevhid-i ef'âl**) "fiiller tevhid-i" tevhid mertebelerinin babasıdır. (Hazarât-ı hamse) nin başlangıcı, **elif**-in seyrinde (**8**) inci mertebedir.

Kûr'ân-ı Kerîmde de bir çok yerlerde (**elif ve be**) "eb" (**baba ve benzeri**) mânâlarda geçmektedir. Uzatmamak için ikisini verelim. Saffat Sûresi (**37/102**) Âyetinde:

(يَا أَبَتِ) (ya ebeti) "ey babacığım" diye geçmektedir. Görüldüğü gibi Sûre ve Âyet numaraları toplandığı vakit, $(37+102=13,9)$ dur. Ayrıca bu sayı Muhammed (s.a.v.) isminin'de sayısıdır. İstersek tek rakkam olarak toplayalım. $(1+3+9=13)$ netice **(13)** on üçtür, yani oraya bağlıdır, ve bu sesleniş evvelâ, rûhların da; babası olan Hz. Rasûlûllah'a, oradan da, "İbrâhîm" (a.s.) ma dir.

Yine bu hususta başka bir Âyet-i Kerîme daha verelim. Bakara Sûresi **(2/13,3)** Âyetinde:

(وَاللهَ آبَائِكِ) (ve ilâhe abaike) (senin ve atalarımızın ilâhına) görüldüğü gibi burada da **(13)** hemen gözümüze çarpmaktadır, ve bağlı olduğu yer bellidir.

(Ebrahim) sayısal değeri $(1+2+200+5+40=248)$ dir, toplarsak, $(2+4+8=14)$ eder ki Nûr'u uhammed-î dir. **(14)** ten, bir olan zuhur'u İbrâhîm'i çıkarırsak, $(14-1=13)$ geriye **(13)** kalırki bağlı olduğu yer bellidir.

(حَالِيلِ) **Halîl** toplarsak, $(600+1+30+10+30=67,1)$ toplarsak $(6+7=13)$ tür. Kalan bir ise dostluğun birliğidir. İlâve edersek, $(6+7+1=14)$ tür. Netice'de "Ebrahim ve Halîl" **(14) (14)** aynı Nûr'u Muhammed-î dir.

Neticede **(İbrâhîm)** $(1+2+200+1+5+10+40=259)$ toplarsak, $(2+5+9=16)$ eder, ve **(hullet)** $(600+30+30+4=664)$ toplarsak, $(6+6+4=16)$ o da on altıdır, görüldüğü gibi bura da iki aynı **(16-16)** sayısına ulaşılmaktadır. **(16)** lardan **(3)** yakîn, müşahede mertebeleri çıkartılırsa geriye yine **(13)** ler kalır ki; bu yönüyle de Hakikat-i Muhammediyye ye bağlıdır.

Bir başka hususa da dikkat çekip yolumuza devam edelim. O da sudur.

İster **Ebrahim**, ister **Abraham**, ister **İbrâhîm**, de hepsinin başında **(elif)** sonun da **(mim)** vardır. Diğer

hiçbir bağlantıları olmasa bile baştan ve sondan Hakikat-i Muhammed-î tarafından sarıldığı açık olarak görülmektedir.

Mânâyı **İbrâhîm'iyye'**nin şifresi olan **(elif, be, rı, he, ye, mim)** harflerinin mânâ tecellileri şöyle oluşmaktadır. Ehadiyyet mertebesinden süzülerek gelen mertebe-i İbrâhîm'iyye'nin mânâsı **(be)** ye ulaşır, **(be)** ile **(rı)** Rahmâniyyet'e intikâl eder, uzatan **(elif)** ile yerini güçlendirir, oradan **(he)** de hüvviyyet'i ni bulur, **(ye)** de yakîn hali oluşur, ve muhteşem **(mim)** de karar kılarak, Hakikat-î Muhammed-î nin **İbrâhîm'iyyet** mertebesi olarak ortaya çıkmış olur.

Nasıl bir ilâhi saltanattır. **(Rabbî zidnî fike tahayyuran) "Ya Rabbî zatındaki hayretimi arttır."**

(Nakli burada keserek yolumuza devam eldim.)

﴿١﴾ الرَّكَّابُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ
الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطِ الْعَزِيزِ
الْحَمِيدِ

(1) (Elif lâm râ kitâbun enzelnâhu ileyke li tuhricen nâse minez zulûmâti ilen nûri bi izni rabbihim ilâ sırâtıl azîzil hamîd.)

"Elif, Lâm, Râ. Bu Kûr'ân öyle büyük bir kitâptır ki, insânları Rablerinin izni ile karanlıklardan aydınlığa, her şeye gâlip ve hamde lâyük olan Allah'ın yoluna çıkarman için onu sana indirdik."

Elif, Ahadiyyet mertebesi, Lâm, Lâhût mertebesini, Râ, Rahmâniyyet mertebesini ifâde etmektedir. Bu üç harf

Sûre-i Şerifin bütün mânâsını öz olarak içinde barındırmaktadır. Devam eden Âyetler bunların açılımları olmaktadır. Genel olarak tefsircilerin ifâde ettiği şekilde bu huruf-u mukattaâlar sâdece Allah (c.c.) ile Hz. Resûlullah (s.a.v.) arasında şifre olsa ve bilinemeyecek şeyler olsalar Cenâb-ı Hakk'ın bunları Kûr'ân-ı Kerîm'e koymasına gerek olmazdı ve o halde de gizli de olurlardı. Belki herkes bunların hakîkâtlerini bilemez demek daha doğru bir ifâdedir. Elif, Lâm, Râ öyle bir kitâptır derken genel olarak Kûr'ân ifâde edilmekle beraber özel olarak İbrâhîm kitâbı nasıl bir kitâptır yâni bu Sûre-i Şerifin içerisinde olan mânâlar nasıl bir kitâptır, demektir. Cenâb-ı Hakk (c.c.) "*Biz indirdik*" ifâdesiyle kendi lisânından konuşmaktadır. k'ın değişik ifâdeleri vardır; Ef'al, esmâ, sıfât ve zât mertebesi îtibarıyla gönderilen Âyetler vardır. Âyetlerin hepsi Allah (c.c.) dan'dır fakat mertebeleri değişiktir eğer tek mertebe olmuş olsa Kûr'an-ı Kerîm o mertebeyi tam açıklayamamış olur ve boşluklar kalırdı.

Cenâb-ı Hakk (c.c.) hiç aracısız olarak "*Ben indirdim*" diyerek ne kadar yakın olarak hitâp ediyor, oysa bizler bu Âyeti Hz. Resûlullah (s.a.v.) a indirdi diyerek bir kenara atıyoruz fakat Hz. Resûlullah (s.a.v.) şu anda yok, demek ki bu Âyet okuyana indirilmiştir. "**Kûr'ân-ı Kerîm okuyan kimse Allah (c.c.) in tercümanıdır,**" denilmiştir ki bu böyle olduğu için denmiştir bu böyle olmasa denilmezdi zâten. Okuyan o mânâyı anlar veya anlamaz o ayrı konu.

"**ileyke**" yâni "senin üzerine" hitâbı çok açık olarak okuyan kimse ona indirildiğini belirtmektedir. Ve bu hüküm kıyâmete kadar bâkidir, henüz doğmamış olanlar veya şu an hayâtta olup henüz bu Âyetleri okumamış olanları bunları okudukları anda bu Âyet nazil olmaktadır. Bu nüzûl demek beyinlere nakşolunması ve anlaşılması demektir, anlaşılmayan bir şeyin de ancak hammalı olunur. "*Zulmetten nûr'a çıkarmak için*" ifâdesinde iki mânâ vardır; Birincisi, var olan insânları câhillik karanlığından ilmin nûruna çıkarmak.

İkincisi ve gerçek bânîni mânâsı ile, a'maiyyette sâdece â'yan-ı sâbite halinde programları yapılmış iken, yâni insânlar henüz yok iken o halde zulmette idiler. İşte bu programların yeryüzünde faaliyete geçmesi için yâni nûra çıkarmak için, "Biz bu Kûr'ân-ı Kerîm'i gönderdik."

"Rabbinin izni ile" derken yukarıda Ahadiyyet mertebesinde bahsediliyor iken burada Rabbinin izni ile denmesi, hangi Rabbin komutasına verdi ise onun verdiği izinle yeryüzünde sizi açığa çıkardık demektir.

Azîz ve Hamîd olanın sistemi içerisinde.

﴿٢﴾ اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿٢﴾

(2) (Allâhillezî lehu mâ fis semâvâti ve mâ fil ard(ardı), ve veylun lil kâfirîne min azâbin şedîd.)

"O Allah'ın (yolu) ki, göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. Şiddetli bir azâbdan dolayı vay kâfirlerin haline!"

Üstteki âyette bir sistem ortaya getirildi ve insânlar zulmetten nûr'a çıkarılarak Rabb'lerine teslim edildiler. Bu Âyette câmi isim olan Allah ismine geçiş yapılıyor.

Kişiler diyor ki "şu kadar malım var, bu kadar param var, şuna sâhibim, buna sâhibim" bu Âyette Cenâb-ı Hakk (c.c.) diyor ki nerde ne varsa hepsinin sâhibi benim, bu durumda ne olacak bunu iyi düşünmemiz lâzım. İşte bu Âyetteki hitâbı duyan kişi şöyle der "Biz Allah için ve O'na döneceğiz". Bu böyle olduğu gibi diğer yönüyle bütün bu herşey Allah (c.c.) in onlardan zuhur etmesi içindir demektir. Cenâb-ı Hakk (c.c.) zâti olarak var olmamış olsa idi bu Âlemler zuhura gelmezdi ancak bu Âlemlerde zuhura gelende Hakk'ın ta kendisidir başka bir şey değildir. Bu konuda çok önemli bir ifâde Muhyîddini Arabi Hz. lerinin belirttiği gibidir, "**Vücût bir'dir fakat mertebelere**

riâyet şarttır.” Her mertebede mutlaka Hakk'ın bir zuhuru vardır fakat o zuhurda olduğu mahalle kuş, taş, hayât, güneş, ay, yıldızlar (v.b.) gibi isimler verilmiştir. Onlar ayrı birer varlıktır diyerek birer şahsiyet verdiğimizde onları ilâh hükmüne sokmuş oluruz. Çünkü onların hepsi kendi varlığıyla var olmuş değildir ve kendilerini var ediciye muhtaçtırlar, Allah (c.c.) ise ihtiyac sâhibi değildir. Gördüğümüz bütün varlıklar O'nun zuhura çıkmasını sağlayan şeylerdir. Kendini ayrı gören her varlık Hakk'tan gâfildir çünkü Hakk ile arasına benliğini perde olarak koymuştur, bu yüzden Hakk'a ulaşamaz.

Gerçek hakîkâtleri idrâk edemeyen örtücülere yazıklar olsun. Gözönünde duran bu hakîkâtleri anlamayarak perdeleyip örtenlere yazıklar olsun. Kafir örtmek, perdelemek mânâsınadır yâni hakîkâtleri örtmek. Bu kâfirlik üç türlüdür;

- (1) Kafirlerin bilerek yaptıkları örtü, küfürler,
- (2) Müslümanların gaflet ile yaptıkları örtü, küfürler,
- (3) İnsân-ı Kâmil'in yaptığı örtü, küfürdür ki en yüksek küfürdür. Bu küfür anladığımız mânâda değildir.

Azâb bir anlamda tadış demektir, kim hangi mertebeler içerisinde hayâtını sürdürmüş ise devâmında bu sürdürdüğü hayâtın tadını tadacaktır, cennet ehli olmuş ise cennetin, cehennem ehli olmuş ise cehennem azâbını tadacaktır. Buradaki tadış bunun en ileri derecesidir. O gün sırlar açıldığında bugünkü hayâtımızın ve bu dünyânın ne kadar değerli olduğunu ve kaçırdığımız hayâtımızın nasıl muhteşem bir oluşum olduğunu anladığımız anda oluşacak pişmanlık öyle bir şiddetli olacak. İşin aslında âhirette cennet ehli dahi pişmanlık duyacaklar ve "keşke bulunduğum yerin daha yukarısına talip olsaydım" diyerek kendilerini levh edecekler fakat aşağıda bulunanları görünce teselli bulacaklardır.

﴿٣﴾ الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ
وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا أُولَئِكَ
فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿٣﴾

(3) (Ellezîne yestehıbbûnel hayâted dünyâ alel âhireti ve yasuddûne an sebîlillâhi ve yebgûnehâ ivecâ, ulâike fî dalâlin baîd.)

"Onlar, o kimselerdir ki dünyâ hayâtını âhirete tercih ederler, (insânları) Allah'ın yolundan çevirirler ve onun eğrilmesini isterler. İşte bunlar, çok büyük bir sapıklık içindedirler."

"Ellezîne" yâni "o kimseler" denildiği anda çokluk âlemine geçilmekte olduğundan bu bilgiler ef'âl mertebesi kaynaklıdır. Bu kimseler Hakk yolunda yapılması gerekenleri kendileri yapmadıkları gibi yapmak isteyen diğer kişilere de mâni olurlar.

﴿٤﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ
لَهُمْ فَيُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٤﴾

(4) (Ve mâ erselnâ min resûlin illâ bi lisâni kavmihi li yubeyyine lehum, fe yudillullâhu men yeşâu ve yehdî men yeşâu, ve huvel azîzul hakîm.)

"Biz, her peygamberi, ancak bulunduğu kavminin diliyle gönderdik ki, onlara apaçık anlatsın. Bu itibarla Allah dilediğini sapıklıkta bırakır, dilediğini de hidâyete erdirir. O her şeye gâlibdir, hükmünde hikmet sâhibidir."

"Ve mâ erselnâ" yâni "*Biz göndermedik*", insânlar henüz ortaya gelmemiş iken biz resûl göndermedik. "İllâ" yâni ancak âlemler ortaya geldikten sonra gönderdik.

Bütün peygamberlerin Levhi Mahfuz'da programları vardır ve ancak âlemler ortaya çıktıktan sonra o programlar tahakkuk sahasına çıkmıştır. Kûr'ân-ı Kerîm Ümmül kitâpta ilk yazıldığı hali üzere gönderilmiş olsaydı mümkün değil kimse bir şey anlamazdı, nasıl ki âlemler Ahadiyyetten, ef'âl âlemine kadar evreler geçirmiştir, işte aynı şekilde Kûr'ân-ı Kerîm de bu evreleri geçirmiştir, başka türlü de olmaz.

Bu âlemler zât âleminden sıfât âlemine tenezzül ettiği zaman Kûr'ân-ı Kerîm de Ümmül Kitap'tan Levhi Mahfuz'a tenezzül etti, âlemler sıfâttan esmâ âlemine tenezzül edince, Kûr'ân-ı Kerîm de Levhi Mahfuz'dan Kitab-ı Mübîn'e tenezzül etti, âlemler esmâ âleminden ef'âl âlemine tenezzül ettiğinde, Kûr'ân-ı Kerîm de İmâm-ul Mübîn'e tenezzül etti.

En başta Allah'ça olan Kûr'ân-ı Kerîm önce Hakk'ça daha sonra Rabb'ça, en sonunda Arapça'ya tercüme edilerek Hz. Resûlüllah (s.a.v.) a indirildi.

Cenâb-ı Hakk (c.c.) kitâp hangi kavme ulaşacaksa en son olarak o kavmin dilince çevirisini yaparak o kavme indiriyor.

Burada ayrıca bir incelik vardır ki, o da Allah (c.c.) ın Arapça lisânı ile beşerin Arapça lisânının aynı olmayışıdır, her ne kadar yazılışları aynı olsa dahi iç bünyedeki mânâları aynı değildir. Şartlanmalar içerisinde bulunan bir beşer Kûr'ân-ı Kerîm'in Rabb'çasına ulaşmadıkça gerçek mânâda okumuş sayılamaz çünkü beşerin anladığı Arapça yazıların üzerinde bambaşka mânâlar yüklüdür.

Ne zaman ki bizler güzel bir şekilde tevhid eğitimi alarak tevhid hakîkâtlerini idrâk etmeye başlayacağız, Âyetlere daha geniş olarak bakmaya başlayacağız, işte o zaman o Âyetlerin içlerinde var olanı okumuş oluruz.

Ancak bu yazılı mealler olmayıncada bu mânâlara ulaşmak mümkün değildir. Kişi bunu idrâk ettiği zaman "Arapça" kelimesindeki "Ayn" harfi nida yâni seslenme harfine dönüşerek müşahede ehli olunmasıyla "A"aa "Rabb'ça" imiş denmektedir ve ancak bu zaman Kûr'ân-ı Kerîm okunmaktadır. Bu tabî ki daha Rabb'çasıdır onun arkasında Hakk'çası ve Allah'çası vardır. Rabb'çası okunmaya başlasın yeter ki, eğitimi alındıkça ve Cenâb-ı Hakk (c.c.) ta Fettah ismiyle gönül kapılarını açtıkça yavaş yavaş onlarda okunmaya başlanır.

"Dilediğini hidâyete erdirir, dilediğini dalalette bırakır" sözünü anlamak gerçekten çok zordur. Ancak her zorluğun bir kolaylığı vardır ve bu ifâde üzerinde kişinin çok uzun süre konuşup, düşünüp, taşınması lâzımdır. Bu ifâdede bir sürü sorular akla gelir; Cenâb-ı Hakk (c.c.) dalalette bıraktıklarına acaba haksızlık mı ediyor? gibisinden, bunların hepsinin yerli yerince cevapları vardır, Kûr'ân-ı Kerîm'de eksik birşeyler bulmak mümkün değildir fakat idrâki biraz zaman alır.

﴿٥﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَذَكِّرْهُمْ بِآيَاتِ اللَّهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٥﴾

(5) (Ve le kad erselnâ mûsâ bi âyâtinâ en ahrîc kavmeke minez zulumâti ilen nûri, ve zekkirhum bi eyyâmillâh, inne fî zâlike le âyâtin li kulli sabbârin şekûr.)

"And olsun ki Mûsâ'yı Âyetlerimizle gönderdik. Ona şöyle dedik: Kavmini karanlıklardan aydınlığa çıkar, onlara Allah'ın (felâket) günlerini hatırlat. Şüphe yok ki bunda her sabredip şükreden için nice ibretler vardır."

Tâhâ sûresinde (20/9) ûyette **"Ve hel etâke hadîsu mûsâ."** yâni "Sana Mûsâ (a.s.) ın haberi geldi mi? denilmektedir. Genel olarak Mûsâ (a.s.) ın hayât hikâyesi bildirilmedi mi, bundan haberiniz yok mu, mânâsınadır. Hakikatte ise bu okuyan kişinin varlığına hitâpla özele döndürülmektedir. Seyri sülûk yolunda olan kişiye hitâp ederek Cenâb-ı Hakk (c.c.) "Ey kulum sana Mûseviyyet mertebesinin hakîkâtini idrâk etme hali gelmedi mi"? demektedir.

İşte zâhiren Mûsa olarak bir varlığı Âyetlerimizle gönderdik demek olan bu Âyet bâtinen Mûseviyyet mertebesini Âyetlerimizle gönderdik demektir.

"Âyâtina" ifâdesinden kasıt zâti Âyetlerdir. Mûsâ (a.s.)ın varlığında Mûseviyyet mertebesinin ulaştırılmasıdır ki, bu mertebede genel bir haldir, bireyde gözükmesi ise nokta zuhur mahalli olmasından dolayıdır.

Mûseviyyet mertebesinin özelliği duyusun faaliyete geçmesidir ve Mûseviyyet mertebesi kulak mertebesi yâni anlatılanları çok güzel bir şekilde dinleme ve bilgi alma mertebesidir.

Mûsâ, (mim), (vav) ve (sin) harflerinden meydana gelmektedir, ayrıca (sin) harfinin ucunda gizli bir (ye) harfi vardır. Asli olarak ise (mim) ve (sin) asli harflerinden meydana gelmektedir. **(Mim)** bilindiği gibi hakîkâti Muhammediyye, **(sin)** ise insândır yâni hakîkâti Muhammediyye'nin Mûseviyyet mertebesi ile zuhura getirdiği insân demektir.

Mûseviyyet mertebesi İbrâhîmiyyet mertebesinin bir üst mertebesidir. Duyuşla beraber başlayan görme isteğine bu mertebede gelen "*sen beni göremezsın*" hitâbindan sonra bir üst mertebe olan İseviyyet'te görüş başlıyor ancak sâdece kendisinde olan bir görüştür bu daha sonraki mertebe olan Muhammediyyet'te ise bütün âlemde görüş oluyor.

Âyetlerden kasıt Mûsâ (a.s.) ın Dokuz büyük mûcizesi

Dir, ve bunlar sûridir gerçek Âyet ise Mûsâ (a.s.) ın şahsında olan kendi mertebesidir. Bilindiği gibi Mûsâ (a.s.) ın kavmi Dörtüzyüz yıl kadar Mısır'da kaldı ve orada Firavunlardan çok büyük eziyetler gördüler, işte zâhiren kavmini bu eziyetten kurtar demektir.

Bâtinen baktığımızda ise, bu mertebede olan kişinin Mûseviyyet mertebesi îtibarıyla kendisinde bulunan hakîkâtlerini gönlündeki karanlıklardan zikirlerle aydınlığa çıkararak esmâ-i ilâhiyenin zuhura gelmesidir.

Kişinin kendi varlığında, iç bünyesinde hakîkâti ile yaşadığı günler Allah (c.c.) ın günleridir ve bu günlerde bizden çıkan fiiller dahi bize ait fiiller değildir Hakk'a mahsus fiillerdir, bu günlerin dışında gaflet halinde yaşanan günler nefsin günleridir ve bu günlerde yapılan fiiller bizlere dönüktür. Yukarıda belirtilen bütün bu hususların oluşması içinde sabır ve şükür gereklidir.

﴿٦﴾ وَأَذَقْنَا لِقَوْمِهِ أَذُقُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
إِذْ أَنْجَيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ
وَيُذَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكَ
بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿٦﴾

(6) (Ve iz kâle mûsâ li kavmihizkurû ni'metallâhi aleykum iz encâkum min âli fir'avne yesûmûnekekum sûel azâbi ve yuzebbihûne ebnâekum ve yestahyûne nisâekum, ve fî zâlikum belâun min rabbikum azîm.)

Mûsâ kavmine demişti ki: "Allah'ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın. Çünkü O, bir vakit sizi Firâvun ailesinden kurtardı. Onlar sizi işkencenin en kötüsüne sürüyorlar ve oğullarınızı kesip kadınlarınızı da diri bırakıyorlardı. Ve bunda Rabbinizden size büyük bir imtihan vardır."

O gün Mûsâ kavmine demişti bugün ise bizim kendi kavmimize bu denilmektedir. Bizim varlığımızda barındırdığımız ilâhi isimler bizim kavmimiz olmaktadır.

Erkek çocuklarının öldürülmesi varlığımızda zuhura gelen ilâhi hakîkâtlerin öldürülmesi yâni tevhid hakkında gelen ilham ve vâridatları toplayıp, yetiştiremediğimiz için nefsimiz bunları öldürüp hükümsüz hale yâni ilgisiz hale getirmektedir. Kızların bırakılması ise gelen oluşumlardan nefsânî olanların öldürülmemesidir.

﴿٧﴾ وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِن كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ ﴿٧﴾

(7) (Ve iz te'ezzene rabbukum le in şekertum le ezzidennekum ve le in kefertum inne azâbi le şedîd).

"Ve hatırlayın ki Rabbiniz size şöyle bildirmişti: Yüceliğim hakkı için şükrederseniz elbette size (nimetimi) artırım ve eğer nankörlük ederseniz hiç şüphesiz azâbım çok şiddetlidir."

﴿٨﴾ وَقَالَ مُوسَىٰ إِنَّ تَكْفُرًا أَنْتُمْ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا فَإِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٨﴾

(8) (Ve kâle mûsâ in tekfurû entum ve men fil ardı cemî'an fe innallâhe le ganiyyun hamîd.)

"Mûsâ dedi ki: Siz ve yeryüzünde bulunanların hepsi nankörlük etseniz, iyi biliniz ki Allah hepinizden zengindir, hamdedilmeye lâyıktır."

Kûr'ân-ı Kerîm'in başında Besmele-i Şerif'ten sonra gelen ilk kelime **hamd**'dir. O kadar mühim bir kelimedir ki Kûr'ân-ı Kerîm'in başına gelmiştir. Başka yerlerde belirttiğimiz gibi "*hamd*" in sekiz derecesi vardır,

1. Şeriat mertebesinde şükür olarak,

2. Târikat mertebesinde övme olarak,

3. Hakikat mertebesinde övmeye aciz kalmak, çünkü bir şey hakkında en güzel övgüyü onu yapan yapabilir, mamul edilen mamul edeni övemez. Bu nedenle Cenâb-ı Hakk (c.c.) gerçek anlamda övebilmek için mutlak anlamda Hakk olmamız gerekmektedir ki bu da mümkün değildir. Bunu Efendimiz (s.a.v.) idrâk ettiğinde "Ya Rabbi seni gereği gibi övmem mümkün değil, Sen kendini nasıl övüyorsan ben de öyle övüyorum" diyerek bu yolu bize açıyor. Hamdın kula değil Hakk'a mahsus olduğu anlaşılır ve "**elhamdu lillâhi**" sözünün hakîkâti ortaya çıkar.

4. Marifet mertebesinde yapılan hamd.

5. Burada ise övgü Hakk'a geçmektedir, kul artık ortada yoktur ve burada artık Rabb'i kulunu över, o da (Ahzâb 33/56) Âyetiyle Efendimiz (s.a.v.) in şahsında belirtilen "**İnnallâhe ve melâiketehu yusallûne alen nebiyyi,**" yâni "Muhakkak ki Allah ve melekleri, Nebi'ye salat ederler" sözüdür. Bu duâ Cum'a namazından önce iki defa okunmaktadır, ilki müezzin tarafından yâni insândan, yani halktan Hakk'a yapılan, diğeri ise, imam tarafından yapılmakta ve Hakk'tan halka, olduğunu göstermektedir.

6. Bütün varlığın kendi mertebeleri îtibarıyla yaptığı hamd. Onu da İsrâ (17/44.) Âyeti belirtiyor "**ve in min şey'in illâ yusebbihu bi hamdihî**" yâni "O'nu hamd ile tesbih etmeyen bir şey yoktur.

7. Âlemlerin bir bütün olarak yaptığı hamd.

8 Ahiretteki "**livahil hamd**" sancağıdır. Bu âlemde kim hamd'ını hangi mertebeden yapmışsa onun bayraklaşmış hali onları muhafaza edecek. Kim hamd

hakîkâtini ne kadar idrâk etmiş ise merkeze o kadar yakın olacaktır. Bunun kemâlatı ise **“makam-ı Mahmud”** dur.

﴿٩﴾ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبُؤُا الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ قَوْمِ نُوحٍ
وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِن بَعْدِهِمْ لَا يَعْلَمُهُمْ
إِلَّا اللَّهُ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرَدُّوا أَيْدِيَهُمْ
فِي أَفْوَاهِهِمْ وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ
وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِّمَّا تَدْعُونَنَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ ﴿٩﴾

(9) (E lem ye'tikum nebeullezîne min kablikum kavmi nûhin ve âdin ve semûd, vellezîne min ba'dihim, lâ ya'lemuhum illâllah, câethum rusulühüm bil beyyinâti fe reddû eydiyehum fî efvâhihim ve kâlû innâ kefernâ bi mâ ursiltum bihî ve innâ le fî şekkin mimmâ ted'ûnenâ ileyhi murîb.)

"Sizden öncekilerin; Nuh, Âd ve Semûd kavimlerinin ve onlardan sonra gelenlerin haberleri size gelmedi mi? Onları, Allah'tan başkası bilmez. Peygamberleri onlara mûcizeler getirdi de onlar ellerini ağızlarına koydular ve dediler ki: "Biz sizinle gönderileni inkâr ettik ve bizi çağırdığınız şeyden de şüphe ve endişe içindeyiz."

"Mûsâ (a.s.) ın haberi size gelmedi mi?" diye sorulduğu gibi diğer kavimler içinde aynı soru soruluyor.

Burada üç esas kavim bildiriliyor;

Nûh kavmi; yeryüzünü suların basması sonucu o kavim helak oldu. İşte bizde de Nûh kavminde olduğu gibi isyan fazla ise bütün varlığımızı suyun istila etmesi lâzımdır. İsyanimız az ve kısmi ise bu tufân oralara gelecektir. Seyri sülûkta bir zaman gelir ki bundan kurtulmak için Nûh'un gemisine binmek gerekir. "Nûh"

kelimesi İbrâni dilinde "rahatlama, huzura kavuşma" mânâsınadır ve Nûh'un gemisine binen rahata kavuşur. Bu rahat nefsâni mânâda olan bir rahatlık değildir, Hakk'la birlikte olmanın verdiği gönül huzurudur. Aslında Nûh'un haberi hikâyeye olarak gelmesine rağmen hakîkâti teknik olarak insânlık âlemine yeni yeni gelmektedir. Hûd (11/41.) Âyeti kerimesinde "**bismillâhi mecrâhâ ve mursâhâ**" yâni "Onun (geminin) yüzmesi ve demir atması Allah'ın adıyladır" sözüyle belirtilen oluşum yâni geminin sesli komutla hareket ederek, yine sesli komutla durması olayının, günümüzde ancak son teknik ile yapılan araçlarda uygulandığını görmekteyiz.

Âd kavmi; bu kavmin yaptığı kötü işler gibi bizde de hakîkâti ilâhiyyeye uymayan ahlaklar var ise bunların da hepsinin gitmesi gerekir, eğer bunları kendi isteğimiz ile sonlandırmaz isek onların sonuna uğrayacağımız açıktır.

Semûd kavmi; Sâlih (a.s.) in taştan devesinin çıktığı bu kavmin haberi yine hikâyeye olarak gelmesine rağmen hakîkâti henüz yeryüzüne inmemiştir. Bu hâdisedeki özellik taştan devenin çıkması yâni maden, bitki, hayvan sıralamasıyla oluşan gıda zincirinde dikkât edersek bitki bölümü ortadan kalkıyor ve madenden direk hayvana yâni gıdaya geçiş yapılıyor.

﴿١٠﴾ قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِى اللّٰهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ يَدْعُوْكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوْبِكُمْ وَيُخْرِجَكُمْ
اِلَىٰ اَجَلٍ مُّسَمًّى قَالُوْا اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا
تُرِيْدُوْنَ اَنْ تَصُدُّوْنَا عَمَّا كَانِ يَعْبُدُ اٰبَاؤُنَا فَاْتُوْنَا
بِسُلْطٰنٍ مُّبِيْنٍ ﴿١٠﴾

(10) (Kâlet rusulühüm e fillâhi şekkun fâtırıs semâvâti vel ard, yed'ûkum li yagfire lekum min

zunûbikum ve yuahhitekum ilâ ecelin musemmâ,
kâlû in entum illâ beşerun mislunâ, turîdûne en
tesuddûnâ ammâ kâne ya'budu âbâunâ fe'tûnâ bi
sultânin mubîn.)

"Peygamberleri dedi ki: "Gökleri ve yeri halkeden, Allah hakkında da şüphe mi var? O, sizi günahlarınızı bağışlamak için çağırıyor ve belirlenmiş bir süreye kadar size mücade ediyor." Onlar da: "Siz sâdece bizim gibi bir insânsınız, bizi babalarımızın taptıklarından alıkoymak istiyorsunuz. O halde bize apaçık bir delil getirin!" dediler."

"Siz sâdece bizim gibi insânsınız" sözünde olan kıstası ilk defa yapan şeytan idi işte böyle kıstas yapanların şeytanın idrâkinde ve onun yolunda oldukları buradan açıkça anlaşılmaktadır.

Şeytan Âdem'in varlığındaki hakîkâti idrâk edemeyerek kendine göre bir değerlendirme yaptığı için tard edilmişlerden oldu. Bu Âyet ile belirtilen sözü söyleyenler ise sâdece kendi toprak hallerini gördükleri için bu sözü söylediler oysa kendilerinde olan hakîkât-i ilâhiyyeyi görmüş olsalardı peygamberlerdeki hakîkâtleri de görecekler onlara tabî olacaklardı ancak cüz'î akılları ile böyle bir kıyas yaptıkları için peygamberleri sıradan birer varlıklar gibi gördüler. Efendimiz (s.a.v.) de bu toprak oluşuma göre "Ben de sizin gibi bir beşerim" diyor, ve devâmında farkı belirterek "ancak bana vahyolunur" diyor.

﴿١١﴾ قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ
وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَمَا كَانَ
لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَىٰ
اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

(11) (Kâlet lehum rusuluhum in nahnu illâ beşerun mislukum ve lâkinnallâhe yemunnu alâ men yeşâu min ibâdihî, ve mâ kâne lenâ en ne'tiyekum bi sultânin illâ bi iznillâh, ve alâllâhi fel yetevekkelil mu'minûn.)

"Peygamberleri onlara dediler ki: "(Evet) biz ancak sizin gibi bir insânsınız, ama Allah kullarından dilediğine nimetini lütfeder. Ve Allah'ın izni olmadıkça bizim size bir delil getirmemize imkân yoktur. Müminler ancak Allah'a dayansınlar."

Allah (c.c.) ın izni olmaksızın bir peygamber kendisinden istenen şeyi getirmez, getirecek gücü olsa da getirmez çünkü onların kendilerine ait ispatlayacakları bir benlikleri yoktur. Yaptıkları tebliği karşısındakilerin kabul edip etmemesi karşısındakilerin problemidir.

﴿١٢﴾ وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَيْنَا سُبُلَنَا وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿﴾

(12) Ve mâ lenâ ellâ netevekkele alâllâhi ve kad hedânâ subulenâ, ve le nasbirenne alâ mâ âzeytumû nâ, ve alâllâhi fel yetevekkelil mutevekkilûn.)

"Bize yollarımızı göstermişken neden biz Allah'a dayanıp güvenmeyelim? Elbette bize yaptığınız eziyetlere katlanacağız. Tevekkül edenler yalnız Allah'a tevekkül etsinler."

﴿١٣﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهْلِكَنَّ الظَّالِمِينَ ﴿﴾

﴿١٣﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِنْ
أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُوذُنَّ فِي مِلَّتِنَا فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ
لَنُهْلِكَنَّ الظَّالِمِينَ ﴿١٤﴾

(13) Ve kâlellezîne keferû li rusulihim le nuhricennekum min ardınâ ev le teûdunne fî milletinâ, fe evhâ ileyhim rabbuhum le nuhlikennez zâlimîn.)

"İnkâr edenler peygamberlerine dediler ki: "Ya sizi mutlaka yurdumuzdan çıkaracağız, ya da mutlaka dinimize döneceksiniz!" Rableri de onlara: "Zâlimleri mutlaka helâk edeceğiz" diye vahyetti."

Yurtlarından çıkarılmak Hakk ehlinin, tevhid ehlinin müşterek özelliklerinden bir tanesidir. Buldukları yerlerde kabul görmezler ve reddedilirler. Tabî ki bu zâhiren çıkarılmalarda büyük hikmetler vardır. Tevhid ehli için bir hicret muhakkak gereklidir çünkü nefsânî varlığında yaşadığı o şehirden rûh mahalline hicret etmesi lâzımdır. Kim ki tevhid ehli olmak istiyorsa mutlaka bu hicreti yapması lâzımdır. Bâtinen bu hicret genişleme ve irtifa kaydetme demektir. Bu hicret başlangıçta belki kişiye zor gelecektir fakat hicret ettikten sonra ufku genişleyip ferahladıktan sonra daha büyük bir güce sahip olarak geri döner ve onları hükmü altına alır. Efendimiz (s.a.v.) in hayâtında olan budur ki sonuçta Mekke-i Mükerreremeyi müşriklerin elinden almış oldu.

Bu yoldaki ilerleme başlayınca zâten kişi istesede istemesede kendisinde hâkim konumunda olan nefsânî duygular rahmânî oluşumları hemen oradan çıkarıyorlar ve aslında bu çıkış olmaz ise bu rahmânî oluşumlar orada kaldığı sürece nefsânî oluşumların ahlâkı ile ahlâklanmış olur.

﴿١٤﴾ وَلَنُصَلِّنَكُمْ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْ ذَلِكَ لِمَنْ خَافَ
مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ ﴿﴾

(14) (Ve le nuskinennekumul arda min ba'dihim, zâlike li men hâfe makâmî ve hâfe vaîdi.)

"Ve Onlardan sonra sizi mutlaka o yerde yerleştireceğiz. Bu, makamımdan ve tehdidimden korkan içindir."

İşte tevhid ehli rahmâni oluşumları ile nefsâni oluşumlardan uzaklaştıktan sonra dışarıda daha büyük bir güce kavuşup beden mülküne geri dönerek oraya sahip olur. Kişinin varlığında kendisine ait bir şey kalmaz fakat sonrasında orada ben olacağım diyerek Cenâb-ı Hakk (c.c.) müjde veriyor.

Kendisinde bulunan Hakk'ın makamına nefsâni olarak sahip olmaktan korkanlar yâni "ben" diyerek Hakk'ın makamına sahip olmak. Bu "ben" likten çıkarak bunları üzerimizden attığımızda oralarda artık Cenâb-ı Hakk (c.c.) in varlığı zuhura çıktığından oraya yerleşen O olur.

"Vaad" cennet ehline uygulamaları için yapılan tekliflerdir, "vaîd" ise cennete gitmek için uygulanmaması gereken ve cehennem gerektiren fiilleridir. İşte sürekli belirtilen "Cenâb-ı Hakk (c.c.) vaadinden dönmez, vaîdini tehir eder" sözündeki güzellik budur.

﴿١٥﴾ وَاسْتَفْتَحُوا وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿﴾

(15) (Vesteftehû ve hâbe kullu cebbârin anîd.)

" (Peygamberler, düşmanlarına karşı) fetih istediler, ve her zorba inatçı hüsrana uğradı."

﴿١٦﴾ مِنْ وَرَائِهِ جَهَنَّمُ وَيُسْقَى مِنْ مَاءٍ صَدِيدٍ ﴿١٦﴾

(16) (Min verâihî cehennemu ve yuskâ min mâin sadîd.)

"Ardından da Cehennem vardır, orada kendisine irinli su içirilecektir."

﴿١٧﴾ يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسِغُهُ وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ وَمِنْ وَرَائِهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ ﴿١٧﴾

(17) (Yetecerreuhu ve lâ yekâdu yusîghu ve ye'tîhil mevtu min kulli mekânin ve mâ huve bi meyyitin, ve min verâihî azâbun galîz.)

"Onu yutmaya çalışacak, fakat boğazından geçiremeyecek ve her yandan ona ölüm gelecek, fakat o ölemez. Arkasından da çetin bir azâb gelecektir."

﴿١٨﴾ مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَالُهُمْ كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ لَا يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَى شَيْءٍ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ﴿١٨﴾

(18) Meselullezîne keferû bi rabbihim a'mâluhum ke remâdinişteddet bihir rîhu fî yevmin âsîfin, lâ yakdirûne mimmâ kesebû alâ şey'in, zâlike huved dalâlul baîd.)

"Rabblersini inkâr edenlerin durumu tıpkı fırtınalı bir günde rüzgârın şiddetle savurduğu bir küle benzer. Kazandıklarından hiçbir şeyi elde edemezler."

İşte asıl uzak sapıklık budur.”

Eşya dediğimiz ve atomlardan meydana gelen sûretler Cenâb-ı Hakk (c.c.) in esmâ-i ilâhiyyesinin zuhurlarıdır. Bunu böyle anladığımız anda eski bakış açımıza göre madde olarak zannettiklerimizin hepsi yok olmuş olur. Bu yok oluş idrâkte olan bir yok oluşturma, çünkü biz bunun idrâkine varsak dahi maddenin maddeliği devâm eder. Bunların rûhu ve nûru olduğunu ve bunların oluşturduğu atomsal bir yapı olduğunu düşündüğümüz anda işte bu idrâk tamamen değişecektir. Bu idrâkin birinci aşamasıdır ve ifâdesi **“la fâile illâllah”** tır.

Bu idrâkin ikinci aşamasında insân gibi şuurlu varlıkların da kendilerine ait bir kimliklerinin olmadığını oradaki varlığın Hakk'ın varlığı olduğu idrâk edildiğinde **“küllü men aleyhâ fân”** (Rahmân, 55/26) hakîkâti ortaya gelmiş olur.

﴿١٩﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ
إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٩﴾

(19) (E lem tere ennalâhe halakas semâvâti vel arda bil hakkı, in yeşa' yuzhibkum ve ye'ti bi halkın cedîd.)

“Gökleri ve yeri gerçekten Allah'ın halkettiğini görmedin mi? O dilerse sizi yok edip yepyeni bir halk getirir.”

Kûr'ân-ı Kerîm'deki bütün Âyetlerin ve Sûrelerin kendine has yapıları vardır, fakat genel olarak bizler bu ifâdeleri çok basit anlatım biçimleri içerisinde ele alıp kullanmaktayız oysa Cenâb-ı Hakk (c.c.) bu özelliklerin ortaya çıkması için Kûr'ân-ı Kerîm'in kardeşi olan insânî zuhura getirmiştir. Bu âlemde sâdece Kûr'ân-ı Kerîm

olsaydı diğer varlıklar hiçbir şey anlamazlardı, bunun yanında sâdece insân olsaydı bu âlemde o da bir işe yaramazdı.

Kûr'ân-ı Kerîm'in dışı hareketsiz içi hareketlidir, insânın ise dışı hareketli içi hareketsizdir, bu iki varlık birbirleriyle ünsiyet ettiklerinde dışarıda içleride hareketlenmektedir. Kûr'ân-ı Kerîm'in dışı rafta durduğu sürece hiç ses çıkarmadan öylece sessizce durur, ama ele alınıp açıldığında ve okunmaya başlandığında içindeki mânâlar hareketlenerek zuhura çıkmaya başlar. İmamlardan Mûsâ Kâzım hz. leri gençliğinde Kûr'ân-ı Kerîm okurken çok fazla anlamadan okuyormuş ancak üzerinde çok uzun süreler çalıştıktan sonra ve Cenâb-ı Hakk (c.c.) in açmasıyla her okuduğunun gözünün önünde canlandığını belirtmiştir. Ve işin aslında bizlerin okuduğunu zannettiği Kûr'ân-ı Kerîm bize okunmaktadır, biz sâdece onu lisâna getirmekteyiz. Bir başka yön ile bizim rûhaniyetimizden okuyan Hakk'ın kendisidir beşeriyetimizden dinleyende biz oluyoruz. Bu beşeri şartlanmalardan dolayı biz kendimizi Hakk'tan ayrı zannediyoruz oysa O'ndan gayri değiliz. İşte Kûr'ân-ı Kerîm'i okuyanında dinleyenin de Hakk'ın ta kendisi olduğunu idrâk ettiğimiz zaman Âyet ve Sûrelerin mânâlarını çözmeye başlıyoruz.

İşte Kûr'ân-ı Kerîm'in içerisinde öyle mânâlar vardır ki yeterki bizler onları ortaya çıkarmaya başlayalım.

Geçmişte olan bu hâdiseyi bizler görmedik fakat Cenâb-ı Hakk (c.c.) burada görmedin mi? dediğine göre bunu görmemiz gerekli demek ki. Bu hâdiseyi görmek demek kendi şuhudumuzda müşahedeye geçirmek demektir. **"E lem tere"** ifâdesi de görmeyenler için bu durumda artık beşeri anlamda **"elem"** olur.

Bu Âyette Allah (c.c.) in yapmış olduğu şey bir başka mertebe tarafından anlatılmaktadır. Bu anlatımın Rahmâniyyet mertebesinden yapıldığını düşünebiliriz çünkü sıfât mertebesinden zât mertebesinin işlediği bir fiil gözümüzün önüne sergilenmektedir ki, burası da zâten

hakîkât-i Muhammediyyedir. Ve yine dikkât edersek hakîkât-i Muhammediyye den sûret-i Muhammediyyeye anlatılmaktadır ve oradanda bizlere intikal etmektedir.

“Halketti” yâni Hâlik ismi ile zuhur etti mânâsınadır yoksa olmayan bir şeyleri yaratmak değildir çünkü bir şeyi yaratılması demek onu yaratacak olanda o şeyin olmaması ve bir başka (haşâ) Allah’tan onun alınarak ortaya getirilmesi demektir ve ehlullah’ın dediği gibi *“kamûsu aşktan yaratma kelimesi kaldırılmıştır.”* Onun karşılığı zuhur ve tecellidir. Çünkü mutlak mânâda yokluk diye bir şey yoktur, “mutlak yokluk” denilen ifâdede ebeden bir hareket olmaz. Bütün âlem Allah (c.c.) ın varlığı ile doludur. Zuhur ve tecelli ise bu programları izâfi yokluk halinde olan varlıkların açığa çıkmasıdır. Zâhiri bilimsel ifâdelerde dahi belirtildiği üzere *“yok olan bir şey var olmaz, var olan bir şey dahi yok olmaz.”* Arapça kelimelerin bu şekilde değişik mânâlar içerecek şekilde tercümelerinin yapılması mertebeler itibarıyla Âyetlere bakıştan kaynaklanmaktadır, çünkü *“yaratma”* ifâdesi şeriat mertebesinde kabul gören bir ifâdedir ancak şeriat’tan târikata geçilince yavaş yavaş anlayış değişmeye başlar, hakîkât mertebesinde ise *“yaratma”* kelimesi ortadan kalkar.

“Halâka” mâzi kelimesi olduğundan anlam şöyle olur, “Cenâb-ı Hakk (c.c.) bunun mâzide programını yaptı sen bunu görmedin mi?” Bütün âlemlerde Cenâb-ı Hakk (c.c.) ın esmâ-i ilâhiyyesinin zuhuru vardır ve bu zuhurda ancak tabiat üzerine olmaktadır ve orada faaliyetini sürdürmektedir.

﴿٢٠﴾ وَمَا ذُكِرَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿٢٠﴾

(20) (Ve mâ zâlike alallâhi bi azîz.)

“Bu, Allah'a göre önemli bir şey değildir.”

﴿٢١﴾ وَبَرَزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعْفَاءُ لِلَّذِينَ
اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لُكُم تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مَغْنُومٌ
عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدَيْنَا اللَّهُ
لَهَدَيْنَاكُمْ سِوَاءَ عَلَيْنَا أَجْرَعْنَا أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا
مِنْ مَحِيصٍ ﴿٢١﴾

(21) (Ve berezû lillâhi cemîan fe kâled duâfâu lillezînestekberû innâ kunnâ lekum tebean fe hel entum mugnûne annâ min azâbillâhi min şey'in, kâlû lev hedânallâhu le hedeynâkum, sevâun aleynâ ecezi'nâ em sabernâ mâ lenâ min mahîs.)

"(Kıyamet günü) İnsânların hepsi Allah'ın huzuruna çıkacaklar. Ve zayıflar büyüklük taslayanlara şöyle diyecekler: "Bizler, sizlere uymuştuk. Şimdi siz, Allah'ın azâbından en ufak bir şeyi bizden savabilir misiniz?" Onlar da diyecekler ki: "Allah bizi hidâyete erdirseydi, biz de size doğru yol gösterirdik. Artık şimdi bizler sızlansak da sabretsek de birdir. Çünkü kaçacak yerimiz yoktur."

Bu Âyet çok mühim bir Âyeti kerîme olup hakîkâtinin idrâk edilmesi uzun bir süreç gerektirmektedir. Mahşer günü Âdem (a.s.) dan kıyâmet sürecine kadar olan dönemde yaşamış olan milyarca insân aynı dünyâda oldukları şekilde hangi peygamber döneminde ümmet olmuş iseler o şekilde gruplaşacaklardır. Yaşadığı dönemde ümmeti olduğu peygambere imân etmemiş olanların ise tabî olacakları bir peygamberleri olmayacaklardır.

﴿٢٢﴾ وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعَدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ

لِيَ عَلَيكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ
لِيَ فَلَا تَلُومُونِي وَلُومُوا أَنْفُسَكُمْ مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ
وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِيَّ إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونَ مَنْ
قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٢﴾

(22) (Ve kâleş şeytânu lemmâ kudiyel emru innallâhe veadekum va'del hakkı ve veadtukum fe ahleftukum, ve mâ kâne liye aleykum min sultânin illâ en deavtukum festecebtum lî, fe lâ telûmûnî ve lûmû enfusekum, mâ ene bi musrihikum ve mâ entum bi musrihiyy, innî kefertu bi mâ eşrektumûni min kablu, innaz zâlimîne lehum azâbun elîm.)

"İş bitince şeytan onlara şöyle diyecek: "Şüphesiz ki Allah size gerçek olanı vaad etti, ben de size vaad ettim, ama sonra caydım! Zâten benim size karşı bir gücüm yoktu. Ancak ben sizi (küfür ve isyana) çağırdım, siz de geldiniz. O halde beni kınamayın, kendi kendinizi kınayın! Ne ben sizi kurtarabilirim, ne de siz beni kurtarabilirsiniz! Ben, önceden beni Allah'a ortak koşmanızı da kabul etmemiştim." Doğrusu zâlimler için acı bir azâb vardır!"

﴿٢٣﴾ وَأَدْخَلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ
تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ
تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ ﴿٢٣﴾

(23) (Ve udhillelezîne âmenû ve amilûs sâlihâticcennâtin tecrî min tahtihel enhâru hâlidîne fihâ bi izni rabbihim, tehiyyetuhum fihâ selâmun.)

"İmân edip sâlih ameller işleyenler ise, Rablerinin izniyle içinde sürekli kalacakları ve altından ırmaklar akan cennetlere konulurlar. Oradaki dirlik temennileri "selâm!"dır."

﴿٢٤﴾ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ﴿٢٤﴾

(24) (E lem tere keyfe daraballâhu meselen kelimeten tayyibeten ke şeceretin tayyibetin asluhâ sâbitun ve fer'uhâ fis semâ."

"Görmedin mi? Allah nasıl bir misal verdi. Güzel bir söz, kökü (yerde) sâbit, dalları gökte olan güzel bir ağaç gibidir."

Tayyib kelime "İlâ ilâhe illâllah" tır. Âlemde ki, bütün varlıklar farkında olsunlar olmasınlar bir ağızdan "İlâ ilâhe illâllah" demektedirler. Kâfir olup bu hakîkâtleri bilmeyenler dahi özleri ve bânînları itibarıyla bunu söylemektedirler, zâten bunun dışında bir şey söylenmeside mümkün değildir.

İşte kelime-i tevhid bir ağaç gibidir ki özlerinden bütün varlıkları sarmıştır. İşte bu hakîkâti bilen ayn bilmeyen ise gayr olup perdeli olarak kalmaktadır.

﴿٢٥﴾ تَوَاتَىٰ أَكْلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٥﴾

(25) (Tu'tî ukulehâ kulle hînin bi izni rabbihâ, ve yadribullâhul emsâle lin nâsi leallehum yetezekkerûn.)

"(O ağaç) Rabbinin izniyle her zaman meyve

verir. Öğüt alsınlar diye Allah insânlara böyle misaller verir.”

“Zaman” denildiğinde çok çeşitli kavramlar beynimizde oluşmaktadır ancak son olarak dayandığı nokta “an” dır. Bu duruma göre kelime-i tevhid ağacı her an meyve vermektedir. İlâhi hakîkâtleri tefekkür etmekte olanlar bilsinlerki bu tefekkür kelime-i tevhid ağacının verdiği meyvelerdir çünkü Âyette de belirtildiği gibi bu meyveler ancak “**bi izni rabbihâ**” olur. Kişinin tefekküründe olduğu konu hangi esmâ-i ilâhiyyenin faaliyet alanında ise kendisine o istikamette bilgiler gelir. Kûr’ân-ı Kerîm’de iki türlü anlatım vardır, biri geçmiş peygamberlerin yaşanmış hayâtlarının anlatımlarıdır, diğeri ise yaşanmayan fakat ilim olarak kurgulanan misallerdir.

﴿٢٦﴾ وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَالَهَا مِنْ قَرَارٍ ﴿٢٦﴾

(26) (Ve meselu kelimetin habîsetin ke şeceretin habîsetinictusset min fevkıl ardı mâ lehâ min karâr.)

“Kötü sözün durumu da, yerden koparılmış, kökü olmayan kötü bir ağaca benzer.”

Tayyib ağaçtan bahsederken kökünün yerde olduğu ve dallarının gökte olduğu anlatılmış idi. Burada tam tersi olarak habîs kelimenin kökünün olmadığı belirtilmektedir. En ufak bir rüzgârda savrulup gidecek köksüz bir ağaç olan bu kelime ise “ene” yâni “ben” kelimesidir. Bu “ene” nefsi emmâre îtibarıyla ortaya konan benliktir. Bu benlik gerçek ilâhi benliği kaplayıp örtmüş olan benliktir. Bizlerde bu ambalaj kağıdı gibi gerçek ilâhi benliğin üzerini kaplamış olan benliği gerçek benlik zannederek sahiplenmişiz.

“Ben” diyerek kendine ait bir varlığı olmayan varlığımı

za sahip çıktığımızda bu Âyet'in hükmü altına girmiş oluyoruz.

Tabîi ki çokluk kavramı içerisinde bir "ben", "sen" kavramları vardır fakat bunlar Hakk'a aittir ve kişi belirli bir seviyeye ulaştıktan sonra Hakkaniyet yönüyle ancak bu benlik kendisine ait olur. Yani bir varlık nefsi anlamda bir varlık değildir ancak hakîkâtini idrâk ettiğinde ise o varlığın ta kendisidir.

Nefsânî mânâda "ben" demek Firavunluk mertebesidir ve Hakk'ın karşısındada bundan daha kötü bir söz olmaz.

Kökünün olmaması ise bu "ben" denilen kavramın bir mesnedinin olmamasından dolayıdır.

﴿٢٧﴾ يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ
فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ
وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ﴿٢٧﴾

(27) (Yusebbitullâhullezîne âmenû bil kavlis sâbiti fil hayâtid dünyâ ve fil âhıreti, ve yudillullâhuz zâlimîne ve yef'âlullâhu mâ yeşâu.)

"Allah, imân edenleri, dünyâ hayâtında da, âhirette de sağlam bir söz üzerinde tutar; zâlimleri de saptırır ve Allah, dilediğini yapar."

Sâbit ve sağlam söz yine kelime-i tevhid'dir.

﴿٢٨﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَةَ اللَّهِ كُفْرًا
وَآحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ ﴿٢٨﴾

(28) (E lem tere illellezîne beddelû ni'metallâhi

kufren ve ehallû kavmehum dârel bevâr.)

"Allah'ın nimetlerine nankörlükle karşılık veren ve sonunda milletlerini helak yurduna konduranları görmedin mi?"

﴿٢٩﴾ جَهَنَّمَ يَصَلُّونَهَا وَبِعْسَ الْقَرَارِ ﴿٢٩﴾

(29) (Cehenneme, yaslevnehâ, ve bi'sel karâr.)

"Onlar, cehenneme girecekler. O ne kötü karargâhtır."

﴿٣٠﴾ وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ
تَمَتَّعُوا فَإِنَّ مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ ﴿٣٠﴾

(30) (Ve cealû lillâhi endâden li yudillû an sebîlihî kul temetteû fe inne masîrekum ilen nâr.)

"Allah'ın yolundan saptırmak için Allah'a eşler koştular. De ki: "Şimdilik eğleniniz! Çünkü varacağınız yer ateştir. "

Ateş olarak ifâde edilen bu varılacak yer diğer bir şekilde kendilerini bu hakîkâtlardan perdelemiş olanlara bu hakîkâtlar açıldığı zaman vicdanen duyacakları azâb'tır.

﴿٣١﴾ قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَيُنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً مِنْ قَبْلِ أَنْ
يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خِلَالَ ﴿٣١﴾

(31) (KÂI li ibâdiyellezîne âmenû yukîmus salâte ve yunfikû mimmâ razaknâhum sirren ve alâniyeten min kabli en ye'tiye yevmun lâ bey'un fihi ve lâ hilâlun.)

"(Ey Muhammed!) İmân eden kullarıma söyle: "Namazı dosdoğru kılsınlar, alış-veriş ve dostluğun olmadığı bir günün gelmesinden önce, kendilerine verdiğimiz rızıktan açık ve gizli (Allah için) harcasınlar."

Şu an yaşanan dünyâ hayâtında insânlar dostluklar kurabilirler ancak mahşerde artık bunların olmayacağı bu Âyet-i Kerîme ile belirtilmektedir. Ancak bu dostluğun olmayışı nefsi menfaatler üzerine kurulmuş dostluklar içindir, rahmâni olarak burada dost olanlar orada da dost olacaklardır.

Bu konu ile ilgili anlatılan bir hikâyede cennete girmek için sevapları yeterli olmayan iki dost bir diğerrinin sevabını tamamlayarak hiç olmazsa birinin cennete girmesini sağlamak için uğraş verirken bu işin içinden çıkamayan melekler Cenâb-ı Hakk (c.c.) a danışmışlar ve Cenâb-ı Hakk (c.c.) da "madem onların birbirlerine o kadar muhabbetleri var benim rahmetim hepsinden fazladır, ikisini de cennete koyun" dediği şeklinde anlatılır.

Orada birde şefaât edilecek gruplar vardır bunlarda dünyâda iken Hakk'a muhabbetleri olmuş fakat fiillerinden cennete gidecek kadar enerjileri eksik kalmış olanlardır. Binlerce senelik bir yol olarak sırat köprüsünden bahsedilir ve bu köprünün geçilmesi de bu enerjiye bağlıdır, işte bu konuda bu kişiler için orada şefaât olacağı belirtilir.

﴿٣٢﴾ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ
السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ
وَسَخَّرَ لَكُمْ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ

لَكُمْ الْآنْهَارَ

(32) (Allâhullezî halakas semâvâti vel arda ve enzele mines semâi mâen fe ahrece bihî mines semerâti rızkan lekum, ve sehhare lekumul fulke li tecriye fil bahri bi emrihî, ve sehhare lekumul enhâr.)

"Allah öyle bir Allah'tır ki; gökleri ve yeri halketti, gökten su indirdi, onunla size rızık olarak çeşitli meyveler çıkardı; emri gereğince denizde yüzüp gitmeleri için gemileri emrinize verdi, ırmakları da emrinize verdi."

Allah (c.c.) lâfzı ağızımızdan çıktığı anda şöyle bir durup düşünmemiz gerekiyor, çok sıradan bir ifâde şekilde kullanmamalıyız.

Bu yeryüzü o kadar muhteşem bir yerdir ki, ilâhi tecellinin son zuhur mahallidir. Esfeli sâfilin denilen bu yer alâ-yı illiyyin'den ayrı değildir, ikisi bir aradadır. O kadar tabîi bir yaşantı gibi algılıyoruz ki, sabah gözümüzü açıyoruz güneş doğmuş, ağaçlar yeşermiş (v.b.) ve bizim içinde bulunduğumuz bu muhteşem ortamın ihtişamını anlayamıyoruz çünkü bize bedava verilmiş, karşılığında bir bedel ödesek belki inceleyeceğiz, detaylarına ineceğiz ve kıymetini belki biraz anlayacağız. Bir ömür boyu çalışsak yediğimiz bir meyvenin bedelini ödememiz mümkün değildir, ödediğimiz bedel hizmet bedelidir, çünkü onu oluşturan toprak, güneş (vb.) diğer hiçbir şey bizim değildir. Bu örnekle şöyle bir durup düşünmek lâzım ki, o meyvenin bedeli ne kadar pahalıdır.

Ayrıca Cenâb-ı Hakk (c.c.) bu âlemin şartlarına uygun olarak bize bir beden elbisesi veriyor yoksa bu âlemde yaşamamız mümkün olmazdı. Bu örnekten yola çıkarsak dünyânın devâmında hangi âleme intikal edersek bize o âlemin şartlarına uygun elbise verilecektir.

Meselâ cehenneme girenlere ateş ağırlıklı elbise verilecek ancak mühim olan o elbise değil onun içinde olacak olan kimliktir.

"Sizin için çıkardı" ifâdesinde Müslüman veya kâfir ayrımı yapılmıyor, bütün insânlar kastediliyor.

Teshir etmesi maddi anlamda bir müdahale olmadan yâni tesir olmaksızın itâate verilmesidir ve bu daha sonra hayrete dönüşmektedir. Yoksa tonlarca ağırlıktaki bir gemi çok alçak bir suyun üzerinde nasıl duracak buna hayret etmemek mümkün değildir.

Bâtını yönden ise "fulke" denilen bu beden gemisi bu tekne hakîkâti Muhammediyye teknesidir, bu tekne ile ancak hakîkâti ilâhiyye deryasında yüzmek mümkündür yoksa beşeriyet teknesi ile yüzmek mümkün değildir.

İnsân gerçekten hayret ediyor, düz bir ovada bir nehir suyla dolmuş akıyor, nereden alıyor bu kuvveti. Yan yana olan iki nehirden biri kilometrelerce uzaklıktaki bir denize akarken yanındaki diğeri çok yakında olan bir başka denize akmaktadır.

﴿٣٩﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ
وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٩﴾

(33) (Ve sehmare lekumuş şemse vel kamere dâibeyn ve sehmare lekumul leyle ven nehâr.)

"Sürekli olarak yörüngelerinde hareket eden ay ve güneşi, geceyi ve gündüzü sizin emrinize verdi."

Güneş ve ayın yörüngelerinde hareketlerine ne zaman başladıklarını ve sürelerinin ne zaman sona ereceklerini bilemiyoruz, bizim neslimiz gibi nice nesiller boyunca insânların emrine verildikleri için sürekli hareket halinde

dönüp duruyorlar. Zâhiren bildiğimiz gece ve gündüz iken bâtinen fenâfillah ve bakâbillah'tır. Gece eşyalar ortalıkta olmasına rağmen görünmediği için yok hükmünde olur işte aynı bunun gibi Cenâb-ı Hakk (c.c.) kişiye öyle bir hal verir ki bütün eşya gözünden sıyrılır.

﴿٣٤﴾ وَأَتِيكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ ﴿٣٥﴾

(34) (Ve âtâkum min kulli mâ se'eltumûh, ve in teuddû ni'metallâhi lâ tuhsûhâ, innel insâne le zalûmûn keffâr.)

"O, Kendisinden isteyebileceğiniz her şeyi size verdi. Allah'ın nimetini saymak isterseniz sayamazsınız! Doğrusu insân çok zâlim, çok nankördür."

Sûret olarak yapılan her şeyin bâtın olarak karşılığı vardır işte mânâ ve idrâk olarak gerekli anlayışı yerine getirip sûret olarak bunu tatbik edenler kazançlı olanlardır.

Kendi düzeyine göre herkes kazançlı olacaktır ancak kimileri sevap kazancında kimileri cennet kazancında kimileri Hakk kazancında olacaktır, irfan ehline sâdece Hakk kazancı gereklidir. Hakk olarak kazanmayı düşündüğümüz ve bize bizden daha yakın olanı bizler uzaklarda zannederek ötelere bir yerlerde aramaya çalışıyoruz, sistem olarak bunun mümkünü yoktur. Kişi kendisinde olanı bulamaz ise ötelere olanı nasıl bulsun. Şartlanmalarımız dolayısıyla bizde mevcut olan Hakk'ı ayrı bir varlık kabul ederek bu şekilde kendimizi mutlak bir ayrılığa düşürmüştük. Bu nedenle kişi kendisine mal ettiği kimliğini ortadan kaldırmalıdır, çünkü bize en büyük perde kimliklerimiz olmaktadır.

Bu âyeti kerimeye şeriat ve târikat mertebelerinden

baktığımızda çok derinliğine girilemeden öylece kalır.

Hakikat mertebesinde ancak derinliğine inilebilmektedir. Hakikat ve marifet mertebesi itibarıyla bahsedilen zulüm, a'maiyyettir. Âlemlerde ki hiçbir varlığın zuhura çıkmadığı ve Cenâb-ı Hakk (c.c.) in kendisiyle kendi varlığında olan halidir. İşte "*innel insâne*" insânın gerçek kaynağı o mertebedir. Bu karanlıkta siyah renk ile ifâde edilmektedir, Kâbe-i Şerif'in örtüsünde olduğu gibi.

"*Keffar*" bir anlamda inkârcı, bir anlamda örtüdür. İnsân olmanın ilk gereklerinden biride kendi nefsinin inkâr ederek ortadan kaldırmaktır. Bu takdirde ancak gerçek mânâda insân olunabilmektedir. Kendi varlığındaki hakîkâti ortaya çıkarmamış olanda "*insân*" sözü taklidi olur. Üns ile yaşantısında Hakk'a ulaşmış olanın adıdır insân yâni kendisinde olan Rahmâni varlığın hakîkâtini idrâk ederek ona yaklaşmış olan. Bireysel olarak birbirlerimize verdiğimiz isimler ile "*insân*" kelimesini izafi olarak kullanmaktayız yoksa "*insân*" kelimesi Cenâb-ı Hakk (c.c.) in huzurunda çok önemli bir kelimedir. Efendimiz (s.a.v.) in dediği gibi, "*Ben Allah'tanım mü'minlede benim nûrumun nûrundandır.*" İşte güneşin şuaları gibi insân vasfını alan her bir varlık dahi "*insân hakîkâti*"nin birer şualarıdır.

Zâhiri bir idareci dahi çevresindeki akıllı ve yetenekli kişilerden seçtiklerine önemli görevler verir ki Cenâb-ı Hakk (c.c.) zâhiri olarak anlaşılan zâlim ve nankör mânâlarındaki bir birime hakîkâtlerini neden yüklesin?

﴿٣٥﴾ وَأَذِ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا
وَأَجْنِبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ ﴿٣٥﴾

(35) (Ve iz kâle ibrâhîmu rabbic'al hâzel belede âminen vecnubnî ve beniyye en na'budel asnâm.)

**"Hatırla ki; Bir zaman İbrâhîm şöyle demişti:
"Rabbim! Bu şehri güvenli kıl! Beni ve oğullarımı
putlara tapmaktan uzak tut!"**

Bu Âyeti kerîmeye bakarak, demek ki İbrâhîmiyyet mertebesine gelindiğinde Cenâb-ı Hakk (c.c.) ile konuşmak mümkün oluyor.

Kûr'ân-ı Kerîm bu bilgileri bize vermektedir ki, Âyeti kerimede anlatılan bu hâdiseler henüz Mûseviyyet ve İseviyyet ve Muhammediyyet mertebeleri ortada yok idi. Cenâb-ı Hakk (c.c.) in bize o kadar büyük lütufları var ki bu hâdiseleri bizlere Muhammediyyet mertebesinden izah ederek anlatıyor. Bu Âyeti kerîmeyi İbrâhîm (a.s.) döneminde yaşayan bir kişinin idrâk edişi ile günümüzde Muhammediyyet dönemi idrâki ile idrâk eden kişi arasında çok büyük fark vardır.

İbrâhîm (a.s.) in emin belde talep etmesi gösteriyor ki emniyet İbrâhîm (a.s.) ile başlamaktadır. Daha önceki kavimlerde henüz tevhid hakîkâti başlamadığı için böyle bir özellik yok idi ve onlar sâdece duâ mertebesindeydiler.

Kişi kendi gönül Kâbesine tevhid hakîkâtleri çerçevesinde girdiği zaman zâhiri putlardan, şüphelerden, kuşkulardan emin oluyor.

﴿٣٦﴾ رَبِّ انَّهُنَّ أَضَلَّلْنَ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ فَمَنْ تَبِعَنِي
فَأَنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

(36) (Rabbi inehunne adlelne kesîren minen nâsi, fe men tebianî fe innehu minnî, ve men asânî fe inneke gafûrun rahîm.)

"Rabbim! Çünkü onlar (putlar) insânlardan birçoğunun sapmasına sebep oldular. Şimdi kim bana uyarsa, o bendendir; kim bana karşı gelirse, artık sen gerçekten çok bağışlayan ve çok merhamet

edensin."

Buradaki tabî oluş zâhiri olarak İbrâhîm (a.s.) a tabî oluş değildir ancak mertebe-i İbrâhîmiyyet'in hakîkâtine tabî oluşturmaktadır. Yani kim ki tevhid-i ef'âlî idrâk etti ve **"lâ fâile illâllah"** sözünü yaşantısında gerçekleştirdi ise o mertebe-i İbrâhîmiyyettendir, diğer bir ifâde ile İbrâhîm ümmetidir. Kişi ismen ve lâfzen ümmeti Muhammed olabilir ancak aslen buraya ulaşmamış olabilir çünkü gerçek anlamda ümmeti Muhammed olabilmek için ilk önce ümmeti Âdem olmamız gereklidir. Bu mertebeden başlayan yolculukta sırasıyla bütün peygamberlerin ümmeti olduktan sonra ancak gerçek anlamda ümmeti Muhammed olabiliriz.

Târikatlarda o mertebeye seyri sülûk yapılır ancak bu seyri sülûk bittikten sonra irfaniyet yönüyle bu seyri sülûkun tekrarlanması gerekir.

İşte bu seyirde İbrâhîmiyyet mertebesine ulaşan kişi kendi beden mülkünün babası olmaktadır.

﴿٣٧﴾ رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بُوَادٍ غَيْرِ ذِي
زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ
أَفْعِدَّةَ مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ
لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿٣٧﴾

(37) (Rabbenâ innî eskentu min zurriyyetî bi vâdin gayri zî zer'ın inde beytilkel muharremi rabbenâ li yukîmus salâte fec'al ef'ideten minen nâsi tehvî ileyhîm verzukhum mines semerâti leallehum yeşkurûn.)

"Rabbimiz! Ben çocuklarımdan bir kısmını namazı dosdoğru kılmaları için, senin Beyt-i

***Haram'ının yanında, ekimsiz bir vadiye yerleştirdim.
Artık sen de insânlardan bir kısmını onlara meylettir.
Ve onları bazı meyvelerle rızıklandır ki Őükretsinler."***

Zâhiren bu yerin Mekke-i Mükerreme'de Kâbe-i Şerif'in çevresi olduğu belirtilmektedir.

Bâtinen baktığımızda ise, ziraât toprakta olmaktadır ve bu toprakta bizim bedenimizdir, nefsimizdir. İşte İbrâhîmiyyet mertebesine tabî oluşun ilk özelliklerinden birisi Beyt'in etrafında ziraâtin olmamasıdır yâni gönül Kâbesinin çevresinde nefsâni oluşumlar olmayacak. Ve yine dikkât edersek bu mertebeye kadar olan kazançlar ise topraktan yâni nefsi kanaldan gelmektedir. İbrâhîmiyyet mertebesinden başlayarak daha yukarıya doğru gidiş artık toprak ziraâti ile değil gönül ziraâti ile kazanılan rızıklar olmalıdır ki bunlarda tevhid rızıklarıdır.

İbrâhîm (a.s.) dan önce gelen peygamberlerde kelime-i tevhid lisânen söylenmekte idi İbrâhîm (a.s.) mertebesinde ise kelime-i tevhidin "*lâ*" bölümü Őuhud "*ilâhe illâllah*" bölümü kelâm ile söylenmektedir, ki bu insânlığın tefekkürü ve Hakk'a mi'racı hususunda çok büyük bir aşamadır.

Âdem (a.s.) ilâhi isimleri öğrendi İbrâhîm (a.s.) ise bunları hâl etti Efendimiz (s.a.v.) ise kendisine ilk verilen şey olan "*cevâmiül kelîm*" ile bunları kâl etti yâni öğrendi, yaşadı ve yaşanmasını da öğretti.

İbrâhîm (a.s.) ın çocuklarını bıraktığı bu yerden daha önce nice kervanlar geçti fakat Nûh tufanından sonra toprağın altına gömülü olan Kâbe-i Şerif'i bulamadılar. Demek ki Kâbe-i Şerif'in ortaya çıkması için İbrâhîmiyyet mertebesine ulaşmak gerekiyor. Gerçek tevhid ehli olmanın yolu da buradan geçmektedir yâni Âdem (a.s.) dan başlayan ve Efendimiz (s.a.v.) de biten bu yolu tamamlamış olan kişinin bu yolda ilerlemekte olan bir başka kişiye ancak İbrâhîmiyyet mertebesinin hakîkâtlerini açıklayarak tevhid'e alması mümkündür. İşte bundan sonra ancak "**fe innehu minni**" yâni "*onlar bendendir*"

hükmü geçerli olmaktadır. Bunlar gönül evlâtları olmaktadır ve insânların bir kısmının onlara meyl edilmesi istenmektedir.

Duyduğumuz her sözü ihtiyat ile kabul ederek fuad denilen gönül yerini fazla işgal etmemek gerekmektedir. Bir sürü yanlış bilgilerle dolu bir yere doğru bir bilgi geldiğinde onu koyacak yer bulamayız. Muhiddîni Arabi Hz. leri "*gönlünün bekçisi ol, orası o kadar değerli bir hazine yeridir ki yanlış şeylerler doldurma*" diyor. Bu nedenle duyduğumuz her şeyi bir süzgeçten geçirmemiz gerekiyor, Efendimiz (s.a.v.) de "*Faydasız bilgiden sana sığınırım Ya Rabbi*" dediği gibi faydasız bilgiyi yüklenen insân onun hammalı olur oysa bizler bu faydasız bilgilerin değil Kûr'ân-ı Kerîm'in, Hakk'ın hammalı olmalıyız çünkü onun için var edildik.

Üzerimizdeki bütün nefsâni yükleri boşaltarak manevi yüklere yol açmalıyız. Günümüzde bilgisayarları zararlı yazılımlara karşı koruyan anti-virüs programları gibi kendimizde bu sistemi uygulamaya sokmalıyız ki hemen o faydasız bilgiler girmek istedikleri anda devreye girip perdesini çeksin. Bu da irfaniyet ile olmaktadır ancak ki gelen sözleri, bilgileri ayırabilecek bir yapıya sahip olabilelim.

Bu sistemi kendimizde oturtuktan sonra aldıklarımızı müşahedeye dönüştürmemiz ve bu müşahedeyi de kalbimizin tasdik etmesi gerekmektedir. Eğer okuduğumuz veya bir şekilde bize gelen bir bilgiyi gönlümüz tasdik etmiyorsa içinde ne kadar güzel sözler olursa olsun gönül onu tasdik etmiyorsa o gidiş hayâli olur. Netice hayâl insânı hüsrana uğratar.

Efendimiz (s.a.v.) e mi'rac-ı Şerif'te gelen "*gözünün gördüğünü kalbi yalanlamadı*" (53/11) Âyeti Kerîmesinde olduğu gibi bizde de aynı hal yaşanmalıdır. Efendimiz (s.a.v.) bu hâdiseleri çok yakîn olarak yaşamasından meydana gelen bu teenni halini bizlerde kendimize göre yaşamalıyız. Efendimiz (s.a.v.) deki yüceliğe bakın ki,

bütün âlemleri seyrediyor fakat kendisinde en ufak bir değişiklik olmuyor. Bunları hemen okuyup geçiyoruz fakat üzerinde biraz durulduğunda gerçeklerin nasıl müthiş olduğu görülüyor.

İbrâhîm (a.s.) in Kâbe-i Şerîf çevresine bıraktığı nesline ilk tavsiyesi namaz kılmalarıdır.

Ziraât yapılmayan bir yerde meyvelerden rızıklandırılma istenmesi gösteriyor ki bu bahsedilen meyveler yer kaynaklı değil semâ kaynaklı, gönül kaynaklıdır.

Bu her bir meyve İbrâhîm (a.s.) in şahsında var olan esmâ-i ilâhiyye'dir. Onların rızıklanması ise bu her bir esmâ-i ilâhiyyenin kendi soyu üzerinde faaliyete geçmesidir. Bu ise biz Müslümanlara İsmâil (a.s.) üzerinden gelen rızıkların kaynağıdır. Dolayısıyla İbrâhîm (a.s.) in bu duâsı her birerimizin üstüne olmaktadır. Ve İbrâhîm (a.s.) in bu konuda bizlerden bir beklentisi vardır, bu nedenle "umulur ki şükrederler" diyor.

﴿٣٨﴾ رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ وَمَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿٣٨﴾

(38) Rabbenâ inneke ta'lemu mâ nuhfî ve mâ nu'linu, ve mâ yahfâ alallâhi min şey'infil ardı ve lâ fis semâi.)

"Ey Rabbimiz! Sen bizim gizlediğimizi de açığa vurduğumuzu da şüphesiz bilirsin. Çünkü yerde ve gökte, hiçbir şey Allah'tan gizli kalmaz."

Bu âyeti kerime'de önce Rabbimiz ile başlayan hitâp aynı şekilde devâm etmedi ikinci cümlede "Allah" kelimesini kullandı Cenâb-ı Hakk (c.c).

"Rabbenâ" derken esmâ mertebesinden yâni İbrâhîm

(a.s.) o gün içinde bulunduğu kendi mertebesinden hakikâti ifâde etmekte, devâmında ise ulûhiyyet mertebesinden ifâdede bulunmaktadır.

İçimizde gizli olan rububiyyet mertebesi îtibarıyla dar bir sahadır, fakat devâmında semâvat ve arz yâni bütün âlemlerin kapsama alınması ulûhiyyet mertebesidir. Her bir Rab bir esmâi ilâhiyyenin faaliyet alanını meydana getirmektedir. Bu nedenle Rab ismi ile ifâde edilen saha Allah ismi ile ifâde edilen sahayı kapsayamaz.

İbrâhîm (a.s.) burada çok büyük bir irfaniyet göstererek beşeri mânâda "Rab" ifâdesini kullanıyor, ulûhiyyet mânâsında "Allah" ismini kullanıyor.

﴿٣٩﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ
وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿﴾

(39) (Elhamdulillâhillezî vehebe lî alel kiberi ismâile ve ishâka, inne rabbî le semîud duâ.)

"İhtiyarlık halimde bana İsmâil'i ve İshak'ı lutfeden Allah'a hamd olsun. Şüphesiz ki Rabbim duâmı çok iyi işitir."

Zâhiren gelecek dönemlere dönük olarak yaşlanmış insânların dahi çocuk sâhibi olacaklarına bu Âyeti Kerîme delildir.

Bâtinen ise İbrâhîmiyyet mertebesinin bir hayli ilerlemiş olduğu devrelerde veled-i kalbin ortaya çıkması ancak mümkün olabiliyor.

Kişi işte bu gönül evlâdı ile gerçek Kâbe'sini Beytül Haram'ı yapabilmektedir.

İslâm alimlerinin büyük bir kısmının kanaati kurban hâdisesinin İsmâil (a.s.) için olduğu görüşündedir,

batılların görüşleri ise İshak (a.s.) olduğu yönündedir. Muhiddîni Arabi Hz.leri de Fusûsul Hikem'de Efendimiz (s.a.v) den alarak bize aktardığını belirttiği şekilde bu hâdisesinin İshak (a.s.) için olduğudur. Bu kaynakta bu nedenle bizler için güçlü bir ifâdedir.

Kûr'ân-ı Kerîm'de de bu konuda net bir isim verilmemesi hem İsmâil (a.s.) kanadından bize ulaşan Müslümanlar için hem de İshak (a.s.) kanalından giden Mûseviyyet ve İseviyyet için kûrb'ân hakîkâtinin olmasından dolayıdır. Yani bu kûrb'ânlık hakîkâtinin sâdece tek bir tarafa ait olmayıp kim hangi kanaldan gelirse ve ilerlese ilerlesin kûrb'ânlık hakîkâtinden geçmek zorunda olduğunu ifâde etmektedir bu hâdisenin böyle olması. Kûr'ân-ı Kerîm'de İsmâil (a.s.) veya İshak (a.s.) olarak sâdece birisi açık olarak belirtilmiş olsa idi Hakk'a giden bu yollardan diğer yolda bu hâdise olmayacaktı, ki bu durum Hakk'a giden yolda muhakkak olması gereken bir hâdisedir.

Kişi Hakk'a gitmek için en çok sevdiği şeyi feda etmelidir. Zâhiren kûrb'ânlık olarak koç kesilmesinde kûrb'ân koç olmaktadır ve koç kendisini hiç ilgilendirmeyen bir hâdise için canını vermektedir, kişi ise sâdece cebinden parasını çıkarıp vermektedir.

İbrâhîm kûrb'ân tevhidin babası olduğundan ve âlemdeki bütün varlıkları birleşmiş olduğundan burada belirttiği "hamd" bu mertebeden yapılan hamd'dır.

"Hamd Allah'a mahsustur" yâni hamd'ı sâdece Allah yapar kul yapamaz demektir. Dilimizle sürekli yaptığımız hamd ise beşeriyetimizden yaptığımızı zannettiğimiz hamd'dır ve "hamd" in teşekkür mahîyetinde yapılan mertebesidir.

﴿٤٠﴾ رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمَنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا
وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ ﴿٤٠﴾

(40) (Rabbic'alnî mukîmas salâti ve min zurriyyetî rabbenâ ve tekabbel duâ.)

"Ey Rabbim! Beni ve soyumdan gelecekleri namazını dosdoğru kılanlardan eyle! Ey Rabbimiz! duâmı kabul et!"

Bu Âyeti Kerîme'yi ve 41. Âyeti Kerîme'yi namazların sonunda selâm vermeden önce okumakta fayda vardır.

Şu an içinde bulunduğumuz ümmetin kişileri olan bizler İbrâhîm (a.s.) ın bu duâsının bereketi ile bu hal içinde bulunduğumuzu bilirsek bu yanlış olmaz.

İbrâhîmiyyet mertebesini idrâk etmek ve yaşamak çok büyük bir aşama ve çok büyük bir güzelliştir.

﴿٤١﴾ رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ
الْحِسَابُ ﴿﴾

(41) (Rabbenagfirlî ve li vâlideyye ve lil mu'minîne yevme yekûmul hisâb.)

"Ey Rabbimiz! Herkesin hesaba çekileceği günde beni, ana-babamı ve müminleri bağışla!"

Bu Âyeti Kerîmeler söylendiği anda görüldüğü gibi üç nesle aynı anda bağlantı yapılmaktadır. Aynı şeyi bizim çocuklarımız yaptıkları zaman ve onların çocukları yaptıkları zaman öyle bir zincirleme bağlantı oluşur ki biri olmaz ise birinin duâsı kabul edilir.

Bâtinen ise ebeveynimiz olan mürşidimiz ve çocuklar olan bizim öğretide bulduğumuzun bu duâları ile bu

zincirleme bütünlük sağlanmaktadır.

﴿٤٢﴾ وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ
إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ ﴿٤٢﴾

(42) (Ve lâ tahsebennallâhe gâfilen ammâ ya'meluz zâlimûn, innemâ yuahhîruhum li yevmin teşhasu fihil ebsâr.)

"Ey Peygamber! Sakın zâlimlerin yaptıklarından Allah'ın gâfil olduğunu sanma! Ancak Allah, onların cezalarını, gözlerin dışa fırlayacağı güne erteler."

﴿٤٣﴾ مُهْطِعِينَ مُقْنَعِي رُؤْسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ
وَأَفْعَدْتَهُمِ هَوَاءَ ﴿٤٣﴾

(43) (Muhtuîne mukniî ruûsihim lâ yerteddu ileyhim tarfuhum, ve ef'idetuhum hevâ'.)

"O gün, başlarını dikerek koşacaklar, gözleri kendilerine bile dönmeyecek ve gönülleri bomboş kalacaktır."

O günün kargaşası içerisinde nereye gideceklerini bilemez bir halde ve başlarına ne geleceğini bilmeden koşup duracaklardır.

﴿٤٤﴾ وَأَنْذَرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ
الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخْرِنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ نُّجِبْ
دُعْوَتِكَ وَتَتَّبِعِ الرَّسُلَ أَوْلَمَ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِنْ
قَبْلِ مَا لَكُمْ مِنْ زَوَالٍ ﴿٤٤﴾

(44) (Ve enzirin nâse yevme ye'tîhimul azâbu fe yekûlullezîne zâlemû rabbenâ ahhirnâ ilâ ecelin karîbin nucib da'veteke ve nettebir rusule, e ve lem tekûnû aksemtum min kablu mâ lekum min zevâlin.)

"Ey Peygamber! İnsânları, azâbın geleceği gün ile korkut. O gün, zâlimler şöyle diyecekler: "Ey Rabbimiz! Bizi yakın bir zamânâ kadar ertelediğin senin dâvetine uyalım ve peygamberlere tâbi olalım." Onlara: "Daha önce âhirete intikal etmeyeceğinize dair yemin etmemiş miydiniz?" denilir."

﴿٤٥﴾ وَسَكَنْتُمْ فِي مَسَاكِنَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَرَبْنَا لَكُمْ الْأَمْثَالَ ﴿٤٥﴾

(45) (Ve sekentum fî mesâkinillezîne zâlemû enfusehum ve tebeyyene lekum keyfe fealnâ bihim ve darabnâ lekumul emsâl.)

"Siz, kendilerine zulmedenlerin yurtlarında oturdunuz. Onlara nasıl azâb ettiğimiz size apaçık belli oldu. Ve size misaller de vermiştik."

﴿٤٦﴾ وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ وَإِنْ كَانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُولَ مِنْهُ الْجِبَالُ ﴿٤٦﴾

(46) (Ve kad mekerû mekrehum ve indallâhi mekruhum, ve in kâne mekruhum li tezûle minhul cibâl.)

"Gerçekten onlar çeşitli hileler ve tuzaklar kurdular. Allah katında da onlara hilelerine karşı azâb var; isterse onların hileleri dağları yerinden

oynatacak olsun.”

(47) (Fe lâ tahsebennallâhe muhlife va’dihî rusulehu, innallâhe azîzun zuntikâm.)

“O halde sakın Allah’ın peygamberlerine olan vaadinden cayacağını sanma! Şüphesiz Allah her şeye gâliptir, intikam sâhibidir.”

﴿٤٨﴾ يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ وَبَرَزُوا
لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿٤٨﴾

(48) (Yevme tubeddelul ardu gayrel ardi ves semâvâtu ve berezû lillâhil vâhidil kakhâr.)

“O gün yeryüzü bir başka yere, gökler, başka göklere çevirilecek ve bütün varlıklar, kabirlerinden çıkıp bir ve gücüne karşı durulmaz olan Allah’ın huzuruna toplanacaklardır.”

Dünyanın orta kıyâmeti olarak bu Âyeti Kerîme’ye baktığımızda, yeryüzü tamamen değişmez kendi içinde değişir yâni örneğin kıta dağılımları başka bir hale girer. Semadan kasıt ise dünyamızın semâsidir yoksa sonsuz semâlar değildir.

O gün Kahhar esmâsı ortaya çıkar. Kahhar esmâsı kakhariyeti ile bütün varlığı sardığında orada başka bir esmâ-i ilâhiyenin zuhuru olmayacaktır.

Hayatı Cenâb-ı Hakk (c.c.) ın bütün isimlerinin faaliyette olması meydana getirmektedir, Kahhar esmâsının baskın gelmesi sonucu diğer esmâlara faaliyet sahası kalmayınca Kahhar esmâsının saltanatı yeryüzünde sürecektir. Kahhar esmâsı eski sistemi bozmaktır çünkü öyle olmaz ise eski sistem bozulamaz ve bu durum Kahhar esmâsının acziyeti olur.

﴿٤٩﴾ وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقَرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿٤٩﴾

(49) (Ve terel mucrimîne yevme izin mukarrenîne fil asfâd.)

"O gün, suçluların zincire vurulmuş olduğunu görürsün."

﴿٥٠﴾ سَرَابِيلُهُمْ مِنْ قَطْرَانٍ وَتَغْشَىٰ وُجُوهُهُمُ النَّارُ ﴿٥٠﴾

(50) (Serâbiluhum min katırânin ve tagşâ vucûhehumun nâr.)

"Gömlükleri katrandandır ve yüzlerini ateş kaplar."

﴿٥١﴾ لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٥١﴾

(51) (Li yecziyallâhu kulle nefsin mâ kesebet, innallâhe serîul hısâb.)

"Çünkü Allah, herkesi kazandığı ile cezalandıracaktır. Gerçekten Allah, hesabı çabuk görendir."

Nefs kelimesinin kullanılması gösteriyor ki ceza ve mükafat yeri insânın nefsinde tahakkuk etmektedir.

Bedenimiz madde âlemindeki aracımız, nefsimiz esmâ âlemindeki varlığımızdır.

Nefs tadları, zorlukları, güzellikleri ayırabilen bir mertebenin ismi'dir, ki bu ayırma zâhirdeki bir ayırma anlayışıdır. Nefsin eğitildikten sonra sâfiye denilen bir

kısmı vardır ki orada irfaniyeti ile ulûhiyyet-beşeriyet ayırımını yapmaktadır.

Nefsin emmâre ve levvâme hali sürekli olarak yaşanmaktadır bunlar ancak eğitilerek kontrol altına alındığı zaman bize faydalı olmaktadır. Bu kişi ibâdet ehli ise nefsi emmâre ve levvâmenin azgınlıklarını bir miktar kısıtlıyor ve o şekilde cennete gidebiliyor.

﴿٥٢﴾ هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنذِرُوا بِهِ وَلِيَعْلَمُوا
أَنَّ مَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَلِيَذَّكَّرَ أُولُوا الْأَلْبَابِ ﴿٥٢﴾

(52) (Hâzâ belâgun lin nâsi ve li yunzerû bihî ve li ya'lemû ennemâ huve ilâhun vâhidun ve li yezzekere ûlul elbâb.)

"Bu Kûr'ân, kendisiyle uyarılınsınlar, Allah'ın ancak bir tek ilâh olduğunu bilsinler ve akıl sahipleri öğüt alsınlar diye insânlara gönderilmiş bir tebliğdir."

Nefs insânın bir bölümüdür yoksa insân nefsin bir bölümü değildir. Ve tebliğ insâna olmaktadır.

Bu tebliğlerin hakîkâtini ise ancak ûlul elbâb olanlar zikrederler. İnsân için dedikten sonra ûlul elbâb olanları sayması gösteriyor ki ûlul elbâb insânın üstünlük özelliklerinden bir vasıftır.

Ûlul elbâb yâni "*kapı sahipleri*" yâni kemâl üzere olan kapıların sahipleri bunları bilsin diye indirdik. Bu kapı sahipleri esmâ-ül Hüsnâ hakîkâtlerini idrâk etmiş kimseler demektir. Her bir esmâ-i ilâhiyye Hakk'a giden bir kapıdır, hangi esmâyı ele alırsak alalım mutlaka Hakk'a ulaşırız, ama biri uzun sürer, biri daha kısa sürer.

İşte Hakk ehli olanlar kendilerine Hakk'a ulaşmak için gelen her kimseyi aynı kapıdan içeriye sokmazlar eğer

sürekli aynı kapıdan sokuyor ise diğer kapılara sahip değildir demektir ve sâdece o kapının ehli olarak sınırlanmış olur yâni kemâl olmaz. Kemâlât kim hangi meşrebe sahip ise yâni âyan-ı sâbitesindeki esmâ terkinde ağırlıklı isim hangi isim ise onu o kapıdan içeriye sokar ve o kapıdan girmek o kişiye kolay gelir.

Hayâl ve vehim kapısından girerek bu esmâ kapısından kişilerin içeri alınması durumunda ise bu hal kişilerdeki hayâl ve vehmin artmasından başka bir işe yaramaz.

Bu Âyet-i Kerîme ile bu Sûre-i şerif'in de ses kayıtlarının yazılım kaydı hamdolsun neticeye ulaştı, Rabb'î mîza şükrederiz. Okuma fırsatı bulanlara Cenâb-I Hakk feyizler nasib etsin İnşallah.

Gayret bizden muvaffakiyyet Hakk'tandır.

KAYNAKÇA

1. KÛR'ÂN VE HADİS :

- 2. VEHB** : Hakk'ın hibe yoluyla verdiği ilim.
- 3. KESB** : Çalışılarak kazanılan ilim.
- 4. NAKİL** : Muhtelif eserlerden, Mesnevî'î şerif, İnsân-ı Kâmil, Fusûsu'l Hikem ve sohbetlerimizden müşahede ile toplanan ilim.

"DAHA EVVELCE ÇIKAN KİTAPLARIMIZ"

(Gönülden Esintiler)

- 1. Necdet Divanı:**
- 2. Hacc Divanı:**
- 3. İrfan Mektebi, Hakk Yolu'nun Seyr defteri:**
- 4. Lübb'ül Lübb Özün Özü,**(Osmanlıca'dan çeviri):
- 5. Salât- Namaz ve Ezan-ı muhammedi'de Bazı hakikatler: "İngilizce, İspanyolca"**
- 6. İslâm'da Mübarek Geceler, bayramlar ve Hakikatleri:**
- 7. İslâm, İmân, İhsân, İkân,** (Cibril Hadîs'i):
- 8. Tuhfetu'l Uşşâkiyye,** (Osmanlıca'dan çeviri):
- 9. Sûre-i Rahmân ve Rahmâniyyet:**
- 10. Kelime-i Tevhid, değişik yönleriyle:**
- 11. Vâhy ve Cebrâil:**
- 12. Terzi Baba (1) ve Necm Sûresi:**
- 13. (13) On üç ve Hakikat-i İlâhiyye:**
- 14. İrfan mektebi, "Hakk yolu"nun seyr defteri ve şerhi**
- 15. 6 Pey- (1) Hz. Âdem Safiyyullah (a.s.)**
- 16. Divân (3)**
- 17. Kevkeb. Kayan yıldızlar.**
- 18. Peygamberimizi rû'ya-da görmek.**
- 19. Sûre-i Feth ve fethin hakikat-i.**

20. Terzi Baba Umre (2009)
21. 6 Pey-(2) Hz. Nûh Neciyyullah: (a.s.)
22. Sûre-i Yûsuf ve dervişlik:
23. Değmez dosyası:
24. 6 Pey-(3) Hz. İbrâhîm Halîlûllah: (a.s.)
25. Köle ve incir dosyası:
26. Bir zuhûrât'ın düşündürdükleri:
27. Genç ve elmas dosyası:
28. Kûr'ân'da Tesbîh ve Zikr:
29. Karınca, Neml Sûresi:
30. Meryem Sûresi:
31. Kehf Sûresi:
32. İstişare dosyası:
33. Terzi Baba Umre dosyası: (2010)
34. Bakara dosyası:
35. Fâtiha Sûresi:
36. Bakara Sûresi:
37. Necm Sûresi:
38. İsrâ Sûresi:
39. Terzi Baba: (2)
40. Âl-i İmrân Sûresi:
41. İnci tezgâhı:
42. 4-Nisâ Sûresi:
43. 5-Mâide Sûresi:
44. 7-A'raf Sûresi:
45. 14-İbrâhîm Sûresi:
46. İngilizce, Salât-Namaz:
47. İspanyolca, Salât-Namaz:
48. Fransızca İrfan mektebi:
49. 36-Yâ'sîn, Sûresi:
50. 76-İnsân, Sûresi:
51. 81-Tekvir, Sûresi:
52. 89-Fecr, Sûresi:
53. Hazmi Tura:
54. 95-Tîn, Sûresi:
55. 28- Kasas, Sûresi:
56. İrfan-Mek-Şer-Fransızca-Baba:
57. Namaz Sûreleri:

58. Mirat-ül-İrfan-ve-şerhi:
59. 6 Pey-(4) Hz. Mûsâ Kelîmullah: (a.s.)
60. 6 Pey-(5) Hz. Îsâ Rûhullah: (a.s.)
61. 6 Pey-(6) Hz. Muhammed: (s.a.v.)

Mektuplar ve zuhuratlar serisi:

71- 12- Terzi Baba-(1)

72- 39- Terzi Baba-(2)

İnternet dosyaları-

- 73-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-3-
74-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-4-
75-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-5-
76-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-6-
77-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-7-
78-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-8-
79-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-9-
80-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-10-
81-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-11-
82-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-12-
83-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-13-
84-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-14-
85-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-15-
86-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-16-
87-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-17-
88-Terzi-Baba-Mek-ve-zu-Ke-Kara-bi-dosyası-18-
89-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -19-
90-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -20-
91-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -21-
92-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -22-
93-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -23-

NECDET ARDIÇ

Büro : Ertuğrul mah.
Hüseyin Pehlivan caddesi no. 29/4
Servet Apt.
59 100 Tekirdağ.

Ev : 100 yıl Mahallesi uğur Mumcu Cad.
Ata Kent sitesi A Blok kat 3 D. 13.
59 100 Tekirdağ

Tel (Büro) : (0282) 263 78 73
Faks : (0282) 263 78 73
Tel (ev) : (0282) 261 43 18
Cep : (0533) 774 39 37

Veb sayfası: Amerika: <[http:// necdetardic. org/](http://necdetardic.org/)>

Veb sayfası: Amerika: <www.necdetardic.info>

Veb sayfası: Almanya: <www.terzibaba.com>

Radyo adresi (form): <terzibaba13.com>

MSN Adresi:

Necdet Ardıç <terzibaba13@hotmail.com>